ARTBOOK

ก
ND
1490
ศ164

294918

TULIB
3 1379 00898352 1

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทฤษฎีขององค์

- 9 ก.ค. 2545

คำนำ

เรื่องทริสตีของสีน้ำเป็นตำราที่ศาสตราจารย ซี. เฟโรจี เรียบเรียงขึ้นสำหรับสอนในโรงเรียนวิจิตรศิลปของกรมศิลปากร ต่อมาเมื่อได้ประกาศพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากรขึ้น สาตราจารย ซี. เฟโรจี จึงได้เรียบเรียงตำราสอนนี้ขึ้นใหม่และเขียนภาพประกอบคำสอนขึ้นด้วย กรมศิลปากรเห็นว่าเรื่องทริสตีของสีน้ำนอกจากจะเปนประโยชน์ในการใช้สอนในมหาวิทยาลัยศิลปากรแล้ว สมควรจะได้พิมพ์ให้แพร่หลาย เพื่อนักศึกษาที่สนใจในวิชานี้จะได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงได้นำเสนอพนะท่านนายกรัฐมนตรีขอทุนในการจัดพิมพ์ขึ้นเปนจำนวน 1,000 เล่ม

กรมศิลปากรรู้สึกว่าเปนกรุณาธิคุณของพนะท่านนายกรัฐมนตรีหย่างยิ่ง ในการที่ได้กรุณามอบเงินจำนวนหนึ่งให้พิมพ์หนังสือเรื่องนี้ให้แพร่หลาย และขอขอบคุณสาตราจารย ซี. เฟโรจี ในการที่ได้อุส่าห์พยายามเรียบเรียงตำรานี้ขึ้น ซึ่งกรมศิลปากรหวังว่าคงจะเปนประโยชน์แก่บันดานักศึกษาที่สนใจในวิชานี้มาก.

กรมศิลปากร

25 ธันวาคม 2486

สารบาน

แม่สีวัตถุธาตุ	หน้า	1
สีคู่ปฏิปักษ์ของแม่สี	"	1
แม่สีแสงอาทิจ	"	2
ลำดับสีตามธรรมชาติ	"	3
ค่าของสี	"	4
การระบายสีหย่างง่าย ๆ	"	4
วรรณะของสี	"	5
วรรณะของภาพที่ระบายสี	"	5
ความประสานแห่งวรรณะของสีต่าง ๆ	"	5
สีคู่ปฏิปักสี	"	6
การใช้สีคู่ปฏิปักสย์อันแท้จิง	"	7
การทำให้เปนสีกลางหรือสีตัด	"	8
ว่าด้วยการใช้สีเดียวพร้อมด้วยสีคู่ปฏิปักสี	"	9
เอกรงค์	"	10
ความไม่เข้ากันของสี	"	11
ความจัดของสี	"	12
สีซึ่งเกิดผลเปลี่ยนไปเพราะด้วยปติกิริยาของสีคู่ปฏิปักสี่ หรือเกิดสีคู่ปฏิปักสี่ขึ้นพร้อมกัน	"	13
สีเลื่อมพราย	"	15
สีซึ่งเปนผลมาจากมีค่าเปนปฏิปักสี่กัน	"	16
การแบ่งส่วนและการปนกันของสี	"	17

การเปลี่ยนสีของลายรอบนอกของแบบที่เขียนเป็นแบบลายเส้น หน้า 18
ไดอารอสคูโร (แสงและเงา) และการสัมพันธ์ต่างไกล้ชิดของสีกับ
ไดอารอสคูโร " 19
เงาของวัตถุมีสี " 20
เงาของเปอร์สเปกติฟ และส่วนของวัตถุที่มีแสงสว่าง " 21
เปอร์สเปกติฟของสี " 22
ในกลางแจ้งสีทั้งหมดรับเอาสีอ่อนแก่ของอวกาส " 23
สีสำหรับพายในซึ่งหยู่ในที่มืด หรือที่สว่าง " 23
งานระบายสีพายนอก " 24
สีอันเป็นผลมาจากแสงสว่างที่ขัดให้มีขึ้น " 25
จิตวิทยาของสี " 26
การตกแต่งพายนอก " 27
สีสำหรับพายใน " 28

ทริสตีของสี

หลักเบื้องต้นแห่งทริสตีของสี

แม่สีวัตถุธาตุ

ก. สีคราม (น้ำเงินแก่)

ข. สีแดง (แดงชาด)

ค. สีเหลือง (รงทอง)

สีทั้ง 3 นี้ เรียกว่าแม่สีวัตถุธาตุ เพราะเป็นสีหลักที่อาจใช้ผสมกันให้เป็นสีต่าง ๆ ในการระบายภาพ อันที่จิงจิตรกรย่อมใช้สีที่ผสมสำเหร็จมาแล้ว ถ้าเอาสีเหลือง สีแดงและสีครามผสมกัน มีส่วนเสมอภาคก็จะได้สีกลาง ๆ คือ สีขี้งจะกำหนดว่าเป็นสีอะไรไม่ได้

สีคู่ปติบักส์ของแม่สี

เพื่อให้เข้าใจว่าสีคู่ปติบักส์นั้นคือสีอะไร จะต้องอธิบายถึงต้นเหตุตามธัมชาติของมัน กล่าวคือ แสงแดดนั้นประกอบด้วยรัสมีเป็นสีต่าง ๆ เมื่อควบกันเข้า (โดยความหมุน) ก็จะเกิดเป็นสีขาวแท้ สีหลักของรัสมีเหล่านี้คือ แดงชาด สีส้ม สีเหลือง สีเขียว สีครามและสีม่วงคราม (เป็นฉัพพรรนรังสี สีหกประการ)

เมื่อพิเคราะห์สีทั้ง 6 นี้ จะสังเกตว่าเป็นแม่สีเสีย 3 สี อีก 3 สีประกอบขึ้นด้วยการผสมของแม่สีและเรียกว่าสีคู่ปติบักส์

สีส้ม	ประกอบด้วยสีแดงกับสีเหลือง
สีเขียว	ประกอบด้วยสีครามกับสีเหลือง
สีม่วงคราม	ประกอบด้วยสีครามกับสีแดง

เมื่อแสงสว่างส่องมาถูกวัตถุที่มีสี ก็จะสะแดงสีที่แท้จริงของมันให้เด่นเห็น เพราะมันจะรับสท้อนรัสมีของแสงสว่างที่เป็นสีเดียวกับมัน และในระหว่างนั้นเอง จะทอเอารัสมีสีอื่นซึ่งเป็นคู่ปฏิปักส์ของมันด้วย เพราะฉะนั้นสีแต่ละสีย่อมรับสท้อนแสงและทอแสงของรัสมีแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งหมดก็ได้ เป็นต้นว่าสีขาวรับสท้อนรัสมีทั้งหมด แต่สีดำไม่รับสท้อนต่อรัสมีสีใด ๆ เมื่อพูดถึงแม่สีจะสังเกตได้ว่า

สีคราม รับสท้อนรัสมีสีครามของแสงสว่าง และทอแสงรัสมีสีแดงและสีเหลืองเกิดเป็นสีส้ม นี่คือสีคู่ปฏิปักส์ของสีคราม

สีแดง รับสท้อนรัสมีสีแดงของแสงสว่าง และทอแสงรัสมีสีครามและสีเหลืองเกิดเป็นสีเขียว นี่คือสีคู่ปฏิปักส์ของสีแดง

สีเหลือง รับสท้อนรัสมีสีเหลืองของแสงสว่าง และทอแสงรัสมีสีแดงและสีครามเกิดเป็นสีม่วงคราม นี่คือสีคู่ปฏิปักส์ของสีเหลือง

เมื่อดูสีหนึ่งสีใด เราจะไม่สังเกตเห็นรัสมีที่ทอกัน (สีคู่ปฏิปักส์) แต่ที่แท้จริงนั้น มันมากะทบนัยน์ตาเราเสียถ้วนที่เราคาดหมายไว้ ข้อนี้อาดเห็นได้ด้วยการทดลองต่อไป ให้เพ่งดูจุดแดงเล็ก ๆ หยู่บนกะดาดสีเทา ๆ สักครู่ แล้วเอาจุดแดงนั้นออกไปเสีย เราไปเพ่งดูกะดาดสีเทาอีกก็จะสังเกตได้ว่า แทนที่จะเห็นจุดแดง เราจะเห็นจุดสีเขียวอ่อน ๆ พร่า ๆ จาง ๆ

ทดลองซ้ำดูอีกในจุดสีเขียว ก็จะเห็นเป็นสีส้มอ่อน ๆ ทดลองซ้ำอีกหนหนึ่งด้วยจุดสีเหลือง ก็จะเห็นเป็นสีม่วงครามอ่อน ๆ พร่า ๆ จาง ๆ เช่นเดียวกัน

สีแต่ละสีย่อมมีสีคู่ปฏิปักส์ของมัน และสีคู่ปฏิปักส์เหล่านี้มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ในศิลปแห่งจิตรกัมดังจะเห็นต่อไป

แม่สีแสงอาทิจ

แม่สีแสงอาทิจ คือ แดง (หงเสน) เขียว (มรกต) ม่วงคราม ด้วยการปน

กันของรัสมีแสงสว่างเหล่านี้ ธัมชาติก่อให้เกิดเปนสีต่าง ๆ ทั้งหมดซึ่งเราเห็นในท้องฟ้า

โดยเหตุที่แม่สีทั้ง 3 นี้ ประกอบขึ้นด้วยสีหย่างเดียวกันของแม่สีวัตถุธาตุ เพราะฉะนั้นเอ้าเอามาผสมปนกันทั้ง 3 สี ก็จะได้สีกลาง (ซึ่งจะอธิบายต่อไป)

ในธัมชาตินั้นถ้าจะให้ได้สีเหลือง ก็ด้วยการปนกันของรัสมีสีแดงและสีเขียว ถ้าสีแดงมากก็เปนสีส้ม ถ้าสีเขียวมากก็เปนสีเหลืองเขียว (สีไพล) เปนต้น

สีคราม ได้มาจากการปนกันของรัสมีสีม่วงครามและสีเขียว ถ้าสีเขียวมากก็จะให้สีเปนครามเขียว (ฟ้าแก่) เปนต้น

มีจิตรกรหลายคนระบายสีให้เปนไปตามแนวของสี ซึ่งปนกันไม่ได้ เช่นเอาสีแดงกับสีเขียวผสมกันหรือเอาสีม่วงครามกับสีเขียวผสมกัน ก็ได้เปนสีกลาง

เพราะฉะนั้นเขาจึงระบายสีด้วยวิธีเอาสีแท้ระบาย แตะเปนจุดเล็ก ๆ การระบายสีชนิดนี้เรียกในภาสาอังกริดว่า Pointillism ในปัจจุบันวิธีระบายสีเปนจุด ๆ หย่างนี้ เขาใช้ในการระบายภาพและสิ่งตกแต่ง แต่ถ้าใช้ผิดก็จะได้ผลเปนวรรนะของสีกลาง

ลำดับสีตามธัมชาติ

(ดูรูปที่ 1)

บันดาสีซึ่งเห็นในสิ่งธัมชาติ ย่อมหยู่ในความครอบจำของกฎแห่งความมีระเบียบและความประสานกัน อันหาที่ตำหนิมิได้ และโดยเหตุที่มนุสเปนส่วนหนึ่งของธัมชาตินั้นเอง สิลปินจึงย่อมได้ความคิดเห็นและดำเนินตามกฎที่ว่านี้ ในสิลปกัมที่ตนประดิถสร้างขึ้น

รูปที่ 1 ชี้ให้เห็นถึงความมีระเบียบแห่งสีตามธัมชาติ โดยเหตุที่ค่าของสีที่มีหยู่ในรูปนี้ ตรงกันกับค่าของสีซึ่งมีหยู่ในสิ่งธัมชาติ (ดูดอกไม้ใบไม้และขนนกเปน

ค้น) และโดยเหตุที่ในรูปนี้มีสีต่าง ๆ กัน 12 สี ค่าของสีจึงมีต่าง ๆ กันเป็น 12 ค่า นั้นด้วย สีเหลืองเป็นอ่อนที่สุดและสีม่วงครามเป็นแก่ที่สุด

ค่าของสี

รูปที่ 2 แสดงถึงค่าต่าง ๆ ของสีเดียว ซึ่งตรงกันพอดีกับค่าของ ไคอารอสคูโร (แสงและเงา) ทั้งนี้ ก็เพราะทั้งสองหย่างเป็นเอกรงค์ (Monochrome) ด้วยกัน อีกหย่างหนึ่งค่าของไคอารอสคูโรนั้น ต้องสัมพันธกันไปหย่างเด็ดขาดกับค่าของสีต่าง ๆ และความสัมพันธนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในศิลปแห่งจิตรกัม ดังจะอธิบายต่อไป

เมื่อจะประกอบงานเกี่ยวกับระบายสีหย่างใด ๆ ผู้ศึกสามักชอบใช้หลาย ๆ สี แต่นี่เป็นความเข้าใจผิดในการระบายสี เพราะผลที่ได้รับจะดูไม่งามเลย ถ้าใช้เพียงสีเดียวหรือสองสี แต่ให้มีค่าของสีต่าง ๆ กันดังในรูปที่ 3 ก็อาจได้แบบและสีที่งามและถูกต้องดังนี้

การระบายสีหย่างง่าย ๆ

(ดูรูปที่ 4)

ในรูปที่ 1 จะสังเกตได้ว่าสี 2, 3, 4, 5 หรือ 6 ซึ่งเป็นสีหยู่ใกล้เคียงกันย่อมเป็นสีที่ประสานกันเสมอ เพราะฉะนั้น เมื่อผู้ศึกสาจะประกอบงานเกี่ยวกับระบายสีโดยใช้สี 3, 4, 5 หรือ 6 ซึ่งเป็นสีหยู่ใกล้เคียงกัน ก็จะประดิดได้สีที่มีความประสานกันโดยแท้

การระบายสีไม่ยอมให้ใช้สีที่หยู่ใกล้เคียงกันเกินกว่า 6 สี มิฉะนั้นพอสีถึงที่ 7 ก็จะเกิดเป็นสีคู่ปฏิปักสีขึ้นกับสีหนึ่งสีใดใน 6 สีนั้น

วรรณะของสี

แม้ผู้สึกสาเริ่มต้นจะใช้สี 3, 4, 5 หรือ 6 ให้มากหย่างไรก็ตาม สิ่งที่ระบายก็จะดูงามโดยสีกลมกลืนสม่ำเสมอกัน และให้ผู้สึกสาพึงพิจารนาด้วยว่า ควนจะใช้วรรนะของสีใดที่เหมาะกับสิ่งระบายของตน

วรรนะของภาพที่ระบายสี

วรรนะของสีในภาพอาดเปนวรรนะสีอุ่นหรือเย็นก็ได้ ถ้าภาพที่ระบายมีสีอุ่นมากก็เปนวรรนะสีอุ่น ถ้ามีสีเย็นมาก ก็เปนวรรนะสีเย็น

วรรนะของสีอาดเปนวรรนะสีอุ่นหย่างอ่อนหรือหย่างแก่ วรรนะสีเย็นก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้แล้วแต่ค่าของสีที่ใช้ สีอุ่นและเย็นเทียบได้ดังนี้

บันดาสีเขียว คราม เทา และดำ เปนวรรนะสีเย็น

บันดาสีเหลือง แดง น้ำตาน เปนวรรนะสีอุ่น

จงกำหนดไว้ว่า การใช้สีเย็นหรือสีอุ่น ย่อมอาสัยงานที่ประสงค์จะทำ เปนต้นว่า ปกสมุดหนังสือว่าด้วยเรื่องวิทยาสาตร ควนใช้วรรนะสีเย็นแทบเสมอไป ส่วนปกสมุดหนังสือเปนเรื่องสำหรับเด็ก ควนใช้วรรนะสีอุ่น

อีกหย่างหนึ่ง ภาพประกอบเรื่องเกี่ยวกับแสงแดด ก็ควนเปนวรรนะสีอุ่นให้มากเปนดี ส่วนภาพประกอบเรื่องเกี่ยวกับเรื่องเสำสลด ควนระบายด้วยวรรนะสีเย็น

ความประสานแห่งวรรนะของสีต่างๆ

(ดูรูปที่ 5 และที่ 6)

ให้เอาสีเช่น แดงเสน เหลือง สีไพล เขียว รวม 4 สีด้วยกัน จากสีที่มีความประสานวรรนะกันโดยบริบูรน์ คือสีหกสีที่หยู่ใกล้เคียงกัน แล้วระบายภาพซึ่งมีแบบเดียวกัน แต่ให้วรรนะของสีต่างกัน ถ้าใช้สีแดงเสนและสีเหลืองเปน

จำนวนตั้งแต่ร้อยละ 70 ถึง 80 ของจำนวนระวางเนื้อที่ทั้งหมดที่มีหยู่ในภาพนั้น และใช้สีไพลและสีเขียวเปนจำนวนเพียงร้อยละ 30 หรือ 20 ก็จะได้ผลเปนภาพมีวรรนะสีอุ่น กลับกัน ถ้าใช้จำนวนสีต่างว่า เปนสีไพลและสีเขียวร้อยละ 70 หรือ80 ของจำนวนระวางเนื้อที่ทั้งหมด และใช้สีแดงเสนและสีเหลืองเพียงร้อยละ 30 หรือ 20 ก็จะได้ผลเปนวรรนะสีเย็น ดังนี้ จะเห็นได้ว่า ถ้าต้องการให้ได้วรรนะสีอุ่นหรือเย็น ไม่จำเปนจะต้องใช้สีอุ่นหรือสีเย็นทั้งนั้น จะปนกับสีอื่นก็ได้ แต่ต้องให้จำนวนสีที่ต้องการจะให้เปนวรรนะใดมีจำนวนมากไว้ อันที่จริงสีเหล่านี้อาจใช้ในค่าของสีเพียงค่าเดียวหรือมากกว่านั้นก็ได้ ผู้สึกสาฬึงสังเกตไว้ว่า การใช้ค่าของสีย่อมให้ผลดูงามแก่ภาพนั้นยิ่งขึ้น

สีคู่ปติปักส์

สีต่าง ๆ ไม่ว่าสีใด ย่อมมีสีคู่ปติปักส์อันแท้จิงของมัน เพื่อให้ชาบว่าสีสองสีเปนคู่ปติปักส์ต่อกัน ให้เอามาผสมกันดู ถ้าผสมกันแล้วเกิดเปนสีกลาง นั่นก็แสดงว่าสีทั้งสองนี้เปนปติปักส์ต่อกัน เพราะประกอบด้วยแม่สีมีจำนวนเท่า ๆ กัน

จงดูรูปที่ 1 และสังเกตไว้ว่า สีแต่ละสีที่มีหยู่ในวงกลมนั้น มีสีคู่ปติปักส์ของมันหยู่ตรงกันข้าม และพึงสังเกตไว้ด้วยว่า สีคู่ปติปักส์สองสีที่รวมเข้ากัน ย่อมเกิดมาจากแม่สีสามแม่สีเสมอ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า

สีแดงหงเสน	มีสีมอคราม	เปนคู่ปติปักส์
สีส้ม	มีสีคราม	เปนคู่ปติปักส์
สีเหลือง	มีสีม่วงคราม	เปนคู่ปติปักส์
สีไพล	มีสีแดงสีนจี	เปนคู่ปติปักส์
สีเขียวฟ้าอ่อน	มีสีแดงชาด	เปนคู่ปติปักส์

(และโดยปติโลมได้เช่นเดียวกัน)

ที่เรียกว่าคู่ปติปักส์อันไม่แท้จิง เพื่อไม่ให้เข้าใจผิดไปถึงสีที่เปนคู่ปติปักส์

กันตามธรรมดาซึ่งเกิดจากค่าของสีต่างๆกัน เป็นต้น ขาวกับดำ เหลืองกับคราม หรือ เหลืองกับแดงอิ่นจี๋เป็นต้น เหล่านี้ล้วนไม่เป็นสีคู่ปติปักส์หรือเป็นสีตรงข้ามกัน เพราะด้วยค่าของสีมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งหาใช่เป็นสีคู่ปติปักส์อันแท้จริงไม่

สีคู่ปติปักส์อันไม่แท้จริงนั้น เมื่อเอามาเรียงกันก็ไม่เปลี่ยนสีสันวรรณะ ส่วนสีคู่ปติปักส์อันดา เมื่อเอามาเรียงกัน จะเปลี่ยนสีสันวรรณะของกันและกัน

การใช้สีคู่ปติปักส์อันแท้จริง

ประการที่ 1 ความประสานของสีโดยไม่มีคู่ปติปักส์ตกแต้มไว้บ้างอาจดูจืดตา เพราะฉะนั้นถ้าใช้สีคู่ปติปักส์ตัดสีเสียบ้าง ก็จะดูดีขึ้น แต่การใช้สีคู่ปติปักส์นั้นย่อมเป็นของยากยิ่งแก่ผู้แรกฝึกหัด เพราะได้กล่าวมาแล้วว่า ผู้ฝึกหัดมักใช้สีต่างๆมากสีจนเกินดีเสมอ ถ้าไม่ระวังเรื่องนี้ให้จงหนัก จะได้ผลผิดแผกไปจากที่ต้องการมากทีเดียว

เมื่อต้องการความประสานของสีห้าหรือหกสี และต้องการให้รูปนั้นมีชีวิตจิตใจยิ่งขึ้น ไม่จำเป็นต้องเพิ่มสีคู่ปติปักส์ลงในภาพถึงห้าหรือหกสี จะใช้แต่หนึ่งหรือสองสี ซึ่งเป็นสีปติปักส์กับวรรณะของสีในภาพนั้นก็เพียงพอ และหย่าใช้แต่โดดเดี่ยวสีเดียว

ถ้าจะคำนวนเป็นตัวเลข จำนวนของสีคู่ปติปักส์นั้น ต่างว่าจะใช้ไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนระวางเนื้อที่ทั้งหมดก็ได้

ประการที่ 2 ในประยุกตศิลปกัม เราอาดต้องใช้สีคู่ปติปักส์อันแท้จริงสีหนึ่งหรือสองสีหลายครั้ง ในเรื่องเช่นนี้ ผู้ฝึกสาต้องเอาใจใส่ไว้ให้ดีในข้อแนะนำต่อไปนี้

(ก) ใช้สีคู่ปติปักส์สองสีมีจำนวนเท่ากัน จะได้ผลไม่เป็นสิลป เพราะฉะนั้นต้องใช้สีหนึ่งหรือสองสีให้มีจำนวนต่างกัน สีหนึ่งใช้เป็นจำนวนร้อยละ 80 อีกสีหนึ่งใช้เป็นจำนวนร้อยละ 20 ของจำนวนระวางเนื้อที่ทั้งหมด

(ข) ใช้สีคู่ปติปักส์สองสีมีจำนวนเท่ากัน แต่ตัดสีเสียหนึ่งหรือสองสี จะได้ผลเปนที่พึงใจ

(ค) เอาสีที่สามระบายสลับลงไปในสีคู่ปติปักส์ จะได้ผลงดงามด้วย

(ง) ถ้าภาพนั้นประกอบด้วยมวนสิ่งเล็ก ๆ ดังเช่นลายที่เปนริ้ว ๆ หรือลายใบไม้เล็ก ๆ จะใช้แต่สีคู่ปติปักส์สองสีก็ได้ จะทำให้ภาพนั้นดูงามมาก

(จ) ลางที่เราต้องการใช้สีคู่ปติปักส์แต่สองสีเท่านั้น ในระวางเนื้อที่ซึ่งมีมวนสิ่งขนาดใหย่ ดังเช่นภาพในกะจกหรือภาพโคสนา ก็อาตลดความหยาบของภาพลงได้ โดยลากเส้นให้เปนสีเข้มหรือเส้นหนาลงไปตามถนวของรูปนั้น เปนต้น

ประการที่ ๓ การใช้สีคู่ปติปักส์ประการสุดท้ายก็คือ เพื่อตัดสีหรือทำให้เปนสีกลาง

<u>หมายเหตุ</u> ตามที่กล่าวไว้ในที่นี้หรือในที่อื่นในสมุดเล่มนี้ คำว่าตัวเลขหมายความถึงจำนวนที่ผู้สึกสาพึงเข้าใจและใช้ในการทดลอง ตัวเลขเหล่านี้สำหรับนำเปนแนวทางเท่านั้น เพราะตามความจิงขึ้นชื่อว่าสิลป จะก่อให้เกิดขึ้นได้ด้วยการใช้แต่ตัวเลขกะเปนจำนวนนั้นไม่ได้

การทำให้เปนสีกลางหรือตัดสี

สีแต่ละสีจะเกิดเปนสีกลางขึ้น ก็ด้วยเอาสีคู่ปติปักส์ของมันผสมลงไป ในการลบเผนังด้วยสีสำหรับล้าง และในงานต่าง ๆ ซึ่งต้องการใช้สีเปนจำนวนมาก ๆ เขามักใช้สีดำสำหรับทำให้เปนสีกลาง แต่ในสิลปไม่ใช้สีดำสำหรับทำให้เปนสีกลาง เพราะจะทำให้สีเสียและสกปรกไป

เขาใช้เอาสีคู่ปติปักส์เติมลงไปเรื่อยๆ จนกว่าสีทั้งสองจำนวนเท่ากันก็จะได้เปนสีกลาง

ว่าด้วยการใช้สีเดียวพร้อมด้วยสีคู่ปฏิปักส์ของมัน จะได้แบบลายสีเปนต่าง ๆ กัน

(ดูรูปที่ 7, 8, 9)

ถ้ารู้จักใช้สีคู่ปฏิปักส์แม้แต่สองสี จะก่อให้เกิดแบบลายสีเปนต่าง ๆ ออกไปกว้างขวางในแบบลายอันเดียวกัน สิ่งนี้มีประโยชน์มากในประยุกตศิลปกัม

ด้วยวิธีทำให้เปนสีกลางสลับกันไปในสีสองสี หรือทำให้เปนสีกลางแต่น้อยหรือมากในสีทั้งคู่ หรือใช้สีแท้สีเดียวและอีกสีหนึ่งเปนสีตัด หรือใช้สีหนึ่งแก่อีกสีหนึ่งอ่อน หรือใช้สีแก่หรือสีอ่อนด้วยกันทั้งคู่ เหล่านี้เปนต้น เราอาจได้แบบลายสีต่าง ๆ น่าอัศจรรย ดูประหนึ่งว่าแบบลายสีเหล่านั้นใช้สีมากสี

วรรนะของสี

วรรนะของสีในภาพหรือในงานระบายสี พึงเข้าใจว่าได้แก่สี ๆ หนึ่งเปนสีที่พูดไม่ถูก ซึ่งข่มสีอื่น ๆ ทั้งหมดที่มีหยู่ในนั้น สีที่พูดไม่ถูกนี้ อาจเปนสีเดียวซึ่งใช้เปนปริมานมากกว่าสีอื่นทั้งหมดเมื่อรวมกัน หรืออาจเปนเพราะเมื่อมองดูมาแต่ไกล ทำให้เกิดเห็นเปนสีสองสี หรือมากกว่านั้นปนกัน

ตัวหย่างวรรนะของสี เกิดเพราะมีสีหนึ่งสีใดแต่สีเดียวข่มสีอื่นทั้งหมด เช่นในสวนต้นไม้ จะมีมวนสิ่งที่เปนสีเขียวหยู่มาก ถึงแม้ว่าในหมู่ใบไม้ที่เปนสีเขียวจะมีดอกและใบเปนสีอื่น ๆ ทั้งสีอ่อนและสีแก่ปนหยู่มากก็ดี แต่วรรนะของสีจะเปนสีเขียวเสมอ เพราะสีเขียวข่มสีอื่นทั้งหมด ดังนี้

จะวรรนะของสีจากเหตุที่สีเกิดปนกัน ก็ได้ในช่อดอกไม้สีเหลืองและสีแดงปนฉัน ซึ่งเมื่อดูแต่ไกลจะเห็นเปน <u>วรรนะสีส้ม</u>

ในศิลปแห่งจิตรกัม เรื่องวรรนะของสีนั้น จะปล่อยให้เกิดมีขึ้นเองตามบุญตามกัมไม่ได้ ศิลปินต้องตกลงใจไว้ก่อนว่าจะให้มีวรรนะสีใด ในการประกอบงานระบายสี เพราะวรรนะของสีต้องให้เข้ากันได้กับงานระบายสีที่ต้องการ ดังได้กล่าวไว้

แล้วในเรื่องวรรนะของสีอุ่นและเย็น จะขอกล่าวแต่เพียงว่าวรรนะของสีสำหรับห้องเล่นของเด็ก จะใช้วรรนะของสีเหมือนกันกับห้องปาถถาของวิทยาสาดรไม่ได้ อีกหย่างหนึ่งวรรนะของสีในเสื้อผ้าของเด็กหยิง จะเปนสีเดียวกับในเสื้อผ้าของหยิงแก่ไม่ได้ ในข้อเหล่านี้อาดชักเปนตัวหย่างมาได้ตั้งร้อยแปด แต่ที่ชักตัวหย่างมาให้เห็นเปนตังตัวหย่างข้างต้นนี้ ก็พอจะทำให้ผู้สึกสา เข้าใจถึงความสัมพันธอันเฉียบขาดซึ่งมีหยู่ในระหว่างวรรนะของสีกับความมุ่งหมายซึ่งเราจะประกอบงานระบายสีนั้น

เอกรงค์ (โมโนโครม)

(ดูรูปที่ 10)

(คือจะเอาสีใดเปนตัวตั้งระบายในภาพ หรือระบายเปนพื้นโดยส่วนมากกว่าสีอื่น สีนั้นก็ได้ชื่อว่าเอกรงค์ เอกรงค์จะเปนสีใด ๆ ก็ได้ จะมีสีอื่นเข้าไม่เปนสีคู่ปติปักส์ของสีเอกรงค์นั้น ๆ แล้ว ก็มาผสมเปนมวนหยู่ด้วยได้ ในไม่เกิน 5 สี)

เอกรงค์นั้น ให้ความคิดอันถ่องแท้ในเรื่องวรรนะของสี เพราะในภาพเอกรงค์นั้น วรรนะของสีย่อมกำหนดให้เห็นหย่างชัดแจ้งเสมอ

ระวังหย่าให้เข้าใจผิดสับสนกันไปในระหว่างวรรนะของสีกับเอกรงค์ เพราะวรรนะของสีนั้น เราอาดใช้สีทั้งหมดที่เราต้องการ จะเปนสีแท้หรือสีกลางก็ตาม ส่วนเอกรงค์นั้น เราอาดใช้สีแท้สีเดียวและจะเพิ่มสีอื่น สอง, สาม, หรือถึงห้าสีลงไปในสีเดิมก็ได้ แต่ต้องเปนสีกลางทั้งหมด และอีกหย่างหนึ่งสี สอง, สาม, จนถึงห้าสีที่เพิ่มนั้น ต้องเลือกสันให้เปนไปตามลำดับดั่งในรูปที่หนึ่ง จะเลือกสีทางขวาก็ทางขวา ทางซ้ายก็ทางซ้าย จะเลือกเอาทางซ้ายสีหนึ่ง ทางขวาสีหนึ่งไม่ได้ คือสี สอง สามหรือห้าสี ต้องเลือกจากสีที่หยู่ข้างเคียงกันเสมอ

เอกรงค์ย่อมให้ผลงามมาก เพราะดูไม่บาดตา (เหมือนดูงานระบายสีที่ใช้สีคู่ปติปักส์) ทั้งจะไม่ดูเหน็อยตาซึ่งอาดมีขึ้นได้แก่ภาพที่มีความประสานกันหลายๆวรรนะ

ถ้าเราต้องการเอกรงค์สีเขียว ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ค่าของสีเขียวที่แท้ให้ห้าหลายค่าตลอดไปในแบบลวดลาย จะใช้สีเขียวเท่าระบายได้แต่เป็นดวง ๆ ไป และในระวางเนื้อที่ซึ่งเหลือว่างหมู่จะต้องใช้ค่าของสีกลาง ในสีเขียวหย่างเดียวกันโดยเพิ่มสีกลางแซกลงไป ก็พอ (หย่าให้มากกว่าห้าสี ดังอธิบายไว้แล้ว) ดังนี้ ถ้าหยากจะทำเอกรงค์สีเหลือง ควนใช้สีเหลืองที่แท้เป็นสีตัวตั้งหรือเป็นสีพื้น และเพิ่มค่าของสีกลาง คือเพิ่มสีเหลืองอ่อน สีฟ้าอ่อน สีฟ้าแก่ สีมอคราม สีคราม และสีม่วงคราม ซึ่งทำเป็นสีกลางแล้วทั้งหมด ในที่นี้ได้ให้ตัวหย่างของเอกรงค์ซึ่งเพิ่มสีห้าสี แต่ที่แท้จริงนั้นจะทำแบบลวดลายให้งาม ไม่จำเป็นต้องใช้สีหมดทั้งห้าสี จะใช้สีทั้งห้าแต่สองหรือสามสีก็พอ

ความไม่เข้ากันของสี

เมื่อเราระบายสี เรากลับค่าของสีสองสี กล่าวคือทำให้ค่าของสีม่วงครามอ่อนกว่าสีเหลือง ทำให้ค่าของสีส้มเข้มกว่าสีเขียว ทำให้สีครามอ่อนกว่าสีไพล ดังนี้เป็นต้น ผลที่ได้คือความไม่เข้ากัน

ความไม่เข้ากันของสีย่อมมีหมู่ในสิ่งธัมชาติ เช่นในใบไม้ ในดอกไม้ ในขนนกเป็นต้น แต่ควนสังเกตไว้ว่าในบันดาสิ่งต่าง ๆ ที่ยกมาให้เห็นเป็นตัวหย่างนี้มีสีที่ไม่เข้ากันจำกัดหมู่ในระวางเนื้อที่น้อย ๆ

ความไม่เข้ากันนี้ เขาใช้เป็นเครื่องแก้สีฉูดฉาดที่มีหมู่ในโครงงานระบายสีทั้งในรูปภาพหรือในสิ่งอื่น ๆ ที่ระบายสีซึ่งใช้สีอ่อนมากไป ในลักสนะเช่นนี้แม้จะดูงามตาไปทั้งหมดก็ดี แต่สีอ่อนซึ่งมีมากเช่นนั้นอาดทำให้เบื่อตาได้ จึงจำเป็นต้องเพิ่มสีที่ไม่เข้ากันลงในลวงแห่งเสียบ้าง เพื่อบันเทาความฉูดฉาดของสีที่กล่าวมาข้างต้น

เมื่อโครงงานระบายสีมีความสลับประสานกันมากเกินไป เพราะด้วยใช้สีไพล สีเขียว สีฟ้าและสีครามมาก ไม่มีสีที่เป็นปฏิปักสีหมู่บ้าง เราก็จำเป็นต้องเพิ่มสีที่

ไม่เข้ากันลงไปบ้างเล็กน้อย เและถ้ารู้จักเพิ่มให้ถูกที่เหมาะกัน ก็จะทำให้โครงงานระบายสีนั้นดูสดใสยิ่งขึ้น

ในประยุกตศิลปก็เหมือนกัน โดยฉเพาะในลายผ้า เขามักใช้สีที่มีความไม่เข้ากัน แต่ก็ควนระวังใช้แต่พอสมควน เพราะจะระบายสีลงในระวางเนื้อที่ด้วยสีสองสีที่ไม่เข้ากัน มีปริมานของสีเท่ากัน ก็จะได้ผลซึ่งไม่สู้นัยน์ตา จะยกตัวหย่างเปนตัวเลข ต่างว่าสีที่ไม่เข้ากันควนจะใช้ไม่ให้เกินร้อยละสิบของจำนวนเนื้อที่ระบายสีทั้งหมด

ในวัตถุที่มีเงา แสงสว่างจัดจะทำให้เกิดความไม่เข้ากันเสมอ เช่นแสงสว่างจัดของสีน้ำตานและสีส้ม ก็คือสีม่วงครามหย่างอ่อนที่สุด ส่วนแสงสว่างจัดของใบไม้สีเขียว ก็คือสีครามอ่อน ดังนี้เปนต้น

จงสังเกตไว้ว่าถ้าจะให้ได้ผลดี สีที่ไม่เข้ากันนั้นต้องใช้แต่สีบริสุทธิและมีค่าของสีหย่างอ่อน

ความจัดของสี

สีบริสุทธิไม่ว่าสีใด ถ้ามีสีม่วมอชอล้อมหยู่รอบ จะทำให้สีบริสุทธิสีนั้นเห็นสดใสขึ้นยิ่งกว่าเปนสีเดียวกันแต่มีสีบริสุทธิอื่นล้อมหยู่รอบ ยกตัวหย่าง เวลาพระอาทิจจวนตกดิน จะเห็นเมคลางแห่งเปนสีสดใส นี่คือผลแห่งความจัดของสี ที่เมคนั้นดูสดใสมาก ก็เพราะท้องฟ้าเริ่มจะมืดลง ถ้าเมคมีแม้มีที่เดียวกัน ถ้าเห็นในเวลากลางวันก็จะเห็นไม่เปนสีจัดนัก เพราะว่าท้องฟ้าในขนะนั้นกำลังสว่างเต็มที่ ถึงท้องฟ้าจะเปนสีครามแก่ ก็หยู่ในลักสนะม่วมีคนั้นเอง เพราะฉะนั้นสีจะตจัดยิ่งขึ้น ก็แล้วแต่พื้นของฟ้าจะเปนสีม่วมอชอมากหรือน้อย

ถ้ารูปภาพใดดูเบื่อตา เพราะด้วยมีสีม่วมอชอ เช่นหย่างที่อาดเห็นได้ในรูประบายสีเปนภาพทิวทัสน์ในเวลาขมุกขมัว ก็ให้เพิ่มความจัดของสีลงไป เช่นเปนเสันแสงสว่างผ่านไปในท้องฟ้า หรือทำให้เห็นเปนแสงไฟหรือให้เห็นเปนแสงสว่าง

พุ่งออกมาจากช่องหน้าต่างในเรือน ดั่งนี้เป็นต้น การคลเคลิ่มสีลงไปให้เป็นความจัดของสีนี้ จะทำให้รูปนั้นทั้งหมดดูลึกลับขึ้น

อนึ่ง ถ้าเราต้องการระบายสีในระวางเนื้อที่ขนาดใหญ่ด้วยสีซึ่งมีความจัดแต่สีเดียว ก็จะได้ประโยชน์มาก ต่างว่าเราต้องการจะทาสีห้องขนาดใหญ่ด้วยสีเดียว แต่ใช้ค่าของสีต่าง ๆ กัน เพื่อให้โครงงานระบายสีนั้นน่าดูยิ่งขึ้น ถ้าเราใช้ระบายด้วยค่าของสีทั้งหมดจากสีบริสุทธิ จะได้ผลที่ขัดนัยน์ตา หรือถ้าเราจะใช้สีตัดค่าของสีเสียทั้งหมด ก็จะได้ผลเบื่อนัยน์ตาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นในลักษณะเช่นนี้ เราระบายสีซึ่งมีค่าต่าง ๆ ของมันด้วยสีกลาง เพิ่มสีบริสุทธิที่สดใสลงไปบ้างเป็นบางแห่งไป ผลได้ก็คือ สีบริสุทธิที่เพิ่มลงไปเป็นแห่ง ๆ นี้ จะข่มค่าของสีกลางอื่นทั้งหมด เพราะด้วยความจัดของสีนั้นเอง และจะทำให้เกิดผลให้เห็นเป็นสีแปลกตาขึ้น แต่ไม่ขัดนัยน์ตา เพราะด้วยมวนสิ่งของสีบริสุทธินั้นเลย

สีซึ่งเกิดผลเปลี่ยนแปลงไปเพราะด้วยปฏิกิริยาของสีคู่ปฏิปักส์ หรือเกิดสีคู่ปฏิปักส์ขึ้นพร้อมกัน

(ดูรูปที่ 11)

บันดาสีทั้งหมดซึ่งไม่ใช่สีคู่ปฏิปักส์อันแท้จริง ถ้าเอามาเรียงใกล้ชิดกันจะเกิดผลเปลี่ยนแปลงไป เพราะด้วยปฏิกิริยาของสีคู่ปฏิปักส์ ผลอย่างนี้เรียกว่า เกิดสีคู่ปฏิปักส์ขึ้นพร้อมกัน

ตัวอย่าง ถ้าเรามองดูแบบลวดลาย ซึ่งในระวางเนื้อที่มีขนาดใหญ่เป็นสีเขียว และในระวางเนื้อที่ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าเป็นสีเหลืองอ่อน สีเหลืองนี้จะดูไม่เหมือนสีที่ต้องการจะให้เป็นเช่นนั้น แต่จะดูเป็นสีส้มอ่อนไป ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากปฏิกิริยาของสีคู่ปฏิปักส์ของสีเขียว และโดยเหตุที่สีคู่ปฏิปักส์ของสีเขียวคือสีแดง สีแดงจะทำให้เป็นผลเปลี่ยนแปลงสีเหลืองให้เห็นเป็นสีส้มกลาย ๆ ไป

ด้วยเหตุผลหย่างเดียวกัน ถ้าสีเหลืองมีสีแดงแวดล้อมหย่ในระวางเนื้อที่ซึ่งใหย่กว่า ก็ทำให้เห็นสีเหลืองอมสีเขียวนิด ๆ เพราะด้วยสีคู่ปตีปักส์ของสีแดงซึ่งให้แก่สีเขียว

ถ้ามวนสิ่งของสีเปนขนาดใหย่มาก จะสังเกตเห็นปติกิริยาขึ้นในที่ซึ่งสีสองสีมาประสบกัน

ปติกิริยาของสีคู่ปตีปักส์นั้นแรงมาก จนเปนผลต่อเนื่องไปถึงสีดำด้วย

อันที่จิงผู้สึกสาที่เริ่มต้นจะไม่สังเกตเห็นความสัมพันธอันประนีตสุขุมของสีหรือความสัมพันธอันประนีตสุขุมที่อาตเสียไป เพราะด้วยการตกแต้มสีเล็ก ๆ น้อย ๆ ลงในภาพ และในอาการเดียวกันผู้สึกสาจะไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของสีบริสุทธิเมื่อมีสีคู่ปติปักส์มาเกี่ยวข้องด้วย แต่นักสิลปินย่อมสังเกตเห็น เปนทำนองเดียวกับนักดนตรีย่อมสังเกตรู้เสียงดนตรีที่ผิดเพี้ยนไปฉะนั้น

เพื่อให้ได้ความประนีตสุขุมที่มีหยู่ในระหว่างสี จำเปนจะต้องกะงานระบายสีในภาพให้คลอดไปทุกส่วน หย่าทำให้แล้วเสร็ตแต่ส่วนหนึ่ง ฉบับส่วนอื่น ๆ ในภาพยังไม่ได้ระบายสี ถ้าทำแปนส่วน ๆ ไป จิตรกรจะไม่สามาถสร้างภาพระบายสีให้ได้ผลดีโดยบริบูรน์

เปนต้นว่า ถ้าระบายภาพรูปคนหรือภาพหมู่จนเสร็ต แล้วจึงระบายสีฉากด้านหลังของภาพเปนครั้งสุตท้าย ก็จะสังเกตเห็นได้ว่า พอระบายสีฉากหลังของภาพเสร็ตสีอ่อนแก่ต่าง ๆ ที่มีหยู่ในภาพ จะถูกสีคู่ปติปักส์ของฉากหลังเปนเหตุ ละทำให้ความสัมพันธอันประนีตสุขุมของภาพนั้นเสียไป

ด้วยเหตุดังนี้ การพิจารนาระบายสีในภาพนั้นจะต้องพิจารนาไปพร้อมกันทั้งหมดทุก ๆ ส่วน เพราะส่วนต่าง ๆ ของภาพย่อมอาสัยกันและกันในงานระบายสี ซึ่งประกอบกันเปนเอกภาพ และเอกภาพนี้จะปล่อยให้มีขึ้นเองตามบุญตามกรรมไม่ได้ แต่ต้องได้มาจากผลของการกะล่วงหน้าไว้ก่อนทำ

ถ้าต้องการจะระบายสีภาพรูปคนหรือสิ่งใด ๆ ที่มีฉากหลังเปนสีเขียว ๆ ก่อน

เริ่มระบายสี ให้หาผ้าผืนหนึ่งตามสีที่ต้องการมาขึงไว้เป็นฉากหลังของสิ่งที่จะระบายสี (จะไว้ใกล้หรือไกลแล้วแต่ชอบ) เมื่อท่านเริ่มต้นระบายสี และต่างว่าท่านไม่สังเกตเห็นสีของฉากหลังและทั้งสีคู่ปฏิปักษ์ของมัน จะเป็นผลกระทบไปถึงสีอื่นที่ในภาพ แต่โดยเหตุที่ท่านระวังในการระบายสีตลอดไปทุกส่วน พอภาพนั้นระบายเสร็จ ก็จะได้ผลเป็น เอกภาพ อันมีความประสานกัน งามพร้อม

หย่าระบายสีในสิ่งซึ่งเป็นรายละเอียดของภาพ ก่อนที่ท่านได้ลงสีในส่วนใหญ่ไปแล้ว

ถ้าต้องการให้สีกลับคงเป็นสีเดิม ให้เอาสีแต่เล็กน้อยที่จะกระทำให้เกิดปฏิกิริยาระบายเติมลง เป็นต้นว่า สีแดงชาดมีสีเหลืองล้อม จะทำให้ดูเป็นสีม่วงครามยิ่งขึ้น ก็ให้เอาสีเหลืองแต่เล็กน้อยเติมลงไปในสีแดงชาด ซึ่งจะทำให้ดูเหมือนสีเดิม

สีเลื่อมพราย

วิธีระบายสีภาพแบนหรือภาพที่มีแสงให้เป็นสีเลื่อมพรายมากขึ้น ถ้างที่เมื่อทำงานระบายสีอาจสังเกตเห็นเป็นแบนหรือขาดแสงเลื่อมพรายในภาพนั้น โดยฉเพาะในภาพที่ต้องการให้มีแสงเช่นนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะสีที่เห็นแบนมีค่าของสีและมีแสงสว่างในพื้นภาพนั้นเหมือนกันหมด ถ้าเราต้องการตัดสีในภาพที่เห็นแบน ก็ทำได้โดยวิธีระบายสีซึ่งประกอบด้วยสีแก่อ่อนของสีเดิมให้เป็นจุดเล็ก ถ้าต้องการให้เห็นเลื่อมพรายมากขึ้นไป ก็ใช้ระบายเป็นสีจุด ๆ ด้วยสีคู่ปฏิปักษ์ของสีเหล่านี้ เป็นต้นว่า ต้องการจะตัดพื้นสีหงเสน ก็ระบายเป็นจุด ๆ ด้วยสีเหลืองและสีแดงชาด อันเป็นสีส่วนประกอบของสีหงเสน ถ้าหากให้มีเลื่อมพรายมากขึ้น ก็ให้เติมสีคู่ปฏิปักษ์ของสีหงเสน คือสีม่อครามลงไปในสีส่วนประกอบนั้น เพราะฉะนั้นถ้าพื้นสีหงเสนมีจุดเล็ก ๆ ซึ่งเป็นสีเหลือง สีแดงชาดและสีม่อครามประกอบควบกันไปก็จะทำให้ภาพนั้นมีเลื่อมพรายจริง ๆ นี่ฉันใด สีอื่นก็ฉันนั้น

ตามธรรมดาสีเป็นจุด ๆ เหล่านี้ต้องเป็นสีบริสุทธิ์ของมัน ถ้าปนกับสีอื่นก็จะ

เป็นผลให้เกิดเป็นสีกลางไป แทนที่จะให้เห็นเป็นสีเลื่อมพราย เพราะด้วยเหตุดังนี้ จะทำให้เกิดมีสีเลื่อมพรายได้ก็แต่ในภาพสีน้ำมันผสม Tempera เท่านั้น ในภาพสีน้ำทำไม่ได้

การทำสีเลื่อมพราย จะต้องขบถึงสีแก่อ่อนเป็นส่วนประกอบของสีต่างๆ แต่ละสีดังนี้

สี	สีส่วนประกอบ	สีคู่ปฏิปักษ์
หงเสน	เหลืองและแดงชาด	มอคราม
สีส้ม	" " "	สีคราม
เหลือง	หงเสนและสีฟ้าแก่	ม่วงคราม
สีไพล	เหลืองและคราม	แดงลนจี
เขียว (ฟ้าอ่อน)	" " "	แดงชาด
ฟ้าแก่	" " "	แดงเสน
สีมอคราม	สีฟ้าแก่และม่วงคราม	หงเสน
สีคราม	สีครามและแดงชาด	สีส้ม
ม่วงคราม	" " "	เหลือง
แดงลนจี	" " "	สีไพล
แดงชาด	แดงเสนและม่วงคราม	สีฟ้าอ่อน
แดงเสน	แดงชาดและเหลือง	สีฟ้าแก่

รวม 12 สี

สีซึ่งเป็นผลมาจากมีค่าเป็นปฏิปักษ์กัน

(ดูรูปที่ 12 และ 13)

ดังกล่าวมาแล้ว สีเข้มรับสท้อนแสงของรัสมีแสงใดๆ ได้น้อยรัสมี (หรือไม่ได้เลย) ส่วนสีอ่อนรับสท้อนแสงของรัสมีใดๆ ได้มาก (หรือทั้งหมด) เพราะเหตุนี้ วัตถุสีเข้มหยู่ในพื้นสีอ่อนมักดูเล็กกว่าตัวจริงเสมอ ตรงกันข้ามวัตถุสีอ่อนหยู่ในพื้นสีเข้มจะดูใหย่กว่าตัวจริง

เพราะฉะนั้น เมื่อต้องการระบายภาพให้เห็นสิ่งใดซึ่งมีค่าของสีเข้มหยู่ในพื้นสีอ่อน จำเปนต้องขยายภาพของสิ่งนั้นให้โตกว่าของจริงสักเล็กน้อย โดยฉเพาะภาพที่เปนเส้นเล็กๆ ซึ่งถ้าดูจากที่ไกล จะกลืนหายไปทีเดียว

ค่าของสีอ่อนเอาไปเคียงเข้ากับสีที่เข้มกว่า จะดูอ่อนกว่าตัวจริงของมัน ส่วนค่าของสีเข้มจะดูเข้มยิ่งขึ้น

เพราะด้วยเหตุนี้ รูปพื้นแบนวางเรียงกันเปนแถว มีค่าของสีตั้งแต่เข้มไปจนอ่อน หรือจากอ่อนมาเปนเข้มโดยลำดับ จะเห็นเปนรูปเว้าเข้าไปหย่างบัวหัวเสาแบบโดริกซึ่งเปนพื้นแบน

ด้วยประการฉะนี้ ถ้าเราระบายสีเปนจุดเล็กๆ ให้มีค่าของสีเข้มกว่าค่าของสีในพื้น สีในจุดจะดูเข้มขึ้นกว่าสีตัวจริง เพื่อจะให้สีอ่อนแก่ตรงกับสีที่ต้องการ จะต้องระบายสีจุดเหล่านี้ด้วยค่าของสีที่อ่อนกว่า ก็จะทำให้เห็นเปนสีเหมือนกันกับที่ต้องการ

การแบ่งส่วนและการปนกันของสี

เมื่อเราระบายสีจะเปนหย่างนักสึกสาหรือเพื่อสิลปโดยแท้ก็ดี ก็ไม่จำเปนต้องถังวนถึงเรื่องกะเหม็ดกะแหมในการใช้สีมากสี แต่ถ้าเปนเรื่องเตรียมแบบสำหรับประยุกตสิลป หย่างในเรื่องระบายสีเครื่องกะเบื้องลายคราม ผ้า หรือการพิมพ์ ฯ ล ฯ ถ้ากะเหม็ดกะแหมไม่ต้องใช้สีหนึ่งสีใดได้ ก็เท่ากับกะเหม็ดกะแหมเงินค่าใช้จ่ายใน

สิ่งของที่ทำขึ้นได้ครึ่งจำนวนเงิน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรู้ถึงวิธีที่จะใช้สีได้น้อยสี และให้ได้ผลเป็นต่าง ๆ ได้มาก

เมื่อพูดถึงเรื่องสีกลาง ได้กล่าวไว้แล้วว่า ด้วยวิธีผสมสีหนึ่งสีใดกับด้วยสีคู่ปฏิปักษ์ของมันเป็นจำนวนผสมมากน้อยหย่างไรก็ตาม เราอาจได้แบบระบายสีเป็นต่าง ๆ กันหลายแบบ และได้กล่าวมาแล้วด้วยว่า วิธีเช่นนี้มีประโยชน์มากเมื่อเกี่ยวกับงานทางประยุกตศิลป

การแบ่งส่วนและการปนกันของสีก็มีความมุ่งหมายหย่างเดียวกัน กล่าวคือทำแบบให้เป็นต่าง ๆ โดยใช้ลวดลายเดียวกัน และใช้สีเป็นจำนวนเท่ากัน

ให้ดูรูปที่ 14 และสังเกตดูว่า การใช้สีเหลืองกับสีคราม จะได้แบบระบายสีต่างกันสองแบบ ด้วยวิธีแบ่งส่วนของสีให้กลับกัน ในแบบหนึ่ง ใช้สีเหลืองเป็นปริมานร้อยละ 80 และใช้สีครามเป็นปริมานร้อยละ 20 แต่อีกแบบหนึ่งแบ่งส่วนกลับกันตรงข้าม อันที่จริง เราอาดเปลี่ยนการแบ่งส่วนของสีให้ได้ผลเป็นอื่นอีกได้

ในรูปที่ 15 สแดงถึงการสอดสลับกันของสี นี่ก็มีลักสนะเกือบเหมือนการแบ่งส่วนของสี เพราะในที่นี้ เราจะได้แบบดูเป็นต่าง ๆ กัน โดยวิธีเปลี่ยนปริมานของสี การสอดสลับกันของสีเช่นนี้ย่อมมีประโยชน์ในงานที่เกี่ยวกับผ้าที่ทอด้วยเยื่อไย

การเปลี่ยนสีของลายรอบนอกของแบบที่เขียนเป็นแบบลายเส้น

(ดูรูปที่ 16)

วิธีที่เป็นประโยชน์อีกหย่างที่เกี่ยวกับประยุกตศิลป คือการได้แบบระบายสีให้ดูเป็นแปลก ๆ กัน ด้วยวิธีง่าย ๆ ด้วยการเปลี่ยนสีเส้นตัดรอบนอกของลายของแบบที่เขียนเป็นลายเส้น ถ้าผู้สึกสาดำเนินการตามวิธีนี้ด้วยความพากเพียร ก็จะเห็นผลได้เด่น แต่การที่จะได้ผลดีนี้ จำต้องดำเนินตามวิธีต่อไปนี้ คือ

ประการที่ 1 ให้ระบายสีพื้นนอกลายด้วยสีแท้และเป็นสีอ่อน (จะใช้สีใดก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นสีที่มีค่าของสีเข้ม)

ประการที่ 2 สีพื้นและสีลวดลายตกแต่งนั้นต้องไม่เป็นสีเข้มนัก มิฉะนั้นสีที่ตัดเส้นรอบนอกลายจะไม่ได้ผลแก่งานระบายสีทั้งหมด

ประการที่ 3 แบบของลวดลายที่ตกแต่ง ต้องเป็นมวนสิ่งขนาดน้อย ๆ และแบ่งปันพื้นช่องไฟและลวดลายให้สม่ำเสมอกันทั้งหมดในระวางเนื้อที่ เพราะถ้ามวนสิ่งของแบบลายนั้นมีขนาดโตบากไป ลายรูปนอกของมวนสิ่งเหล่านั้นจะเป็นผลกระทบไปถึงสีอื่น ๆ และถ้าลายแบบนั้นแบ่งปันไม่สม่ำเสมอเท่ากัน จะเป็นในส่วนใดก็ตามการเปลี่ยนของสีจะตกหยู่ในวงจำกัดในลายแบบนั้นแต่จุดเดียว ไม่เปลี่ยนไปได้ทั่วทั้งหมด

เส้นตัดรอบนอกของลายที่เป็นสีเข้ม จะมีอิทธิพลหย่างใหย่ยิ่ง เพราะทำให้สีอื่นมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น แต่รูปทั้งหมดจะหายความงามไปเล็กน้อย

เส้นขอบรอบนอกแบบนั้นควรเป็นสีขาว หรือหยู่ในวรรณะเป็นสีอ่อน จะทำให้เห็นชัดแจ้งขึ้น แต่ต้องใช้แต่พอควน มิฉะนั้นแสงของสีเหล่านั้นจะสท้อนแสงทำให้เกิดความสับสนขึ้นบ้างเล็กน้อยในงานระบายสีนั้นทั้งหมด

การเปลี่ยนสีเส้นตัดรอบนอกของลาย ทำให้งานระบายสีดูเป็นต่าง ๆ กัน

ไคอารอสคูโร (แสงและเงา) และการสัมพันธหย่างใกล้ชิด ของสีกับไคอารอสคูโร

(ดูรูปที่ 17)

เมื่อมองดูภาพรูปถ่ายหรือภาพเขียนสีเอกรงค์ จะสังเกตเห็นค่าของสีมีนับไม่ถ้วน ตั้งแต่สีอ่อนที่สุดแล้วทวีแก่ขึ้นไปโดยลำดับจนถึงเป็นสีเข้มที่สุด

เมื่อมองดูทัศนภาพของพูเขา เกาะ หมู่ไม้ ฯลฯ มาแต่ไกล ที่เห็นงดงาม

ไม่ใช่เพราะด้วยผลของสีที่มีหยู่ในสิ่งเหล่านั้น แต่เนื่องมาจากผลของไคอารอสคูโร เท่านั้น เมื่อเราเดินเข้าไปใกล้ภูเขา เกาะ หมู่ไม้ ฯลฯ ค่าของไคอารอสคูโรก็จะปรากฏเปนสีของมันชัดเข้าทุกที จนเมื่อเข้าไปใกล้ยิ่งเข้าทุกทีจนถึงใกล้ที่เดียว ก็จะเห็นสีทั้งหมดนั้นเด่นแจ้งเต็มที่ แต่ค่าของมันจะคงหยู่หย่างไรก็หย่างนั้น เท่ากับค่าของไคอารอสคูโร ที่มองเห็นมาแต่ไกล

ตามตัวหย่างนี้ เราอาดเข้าใจได้ถึงความสำคันในความถูกต้องของไคอารอสคูโร เพราะรูปจะดีงามก็หยู่ที่ไคอารอสคูโรนั้นเอง

ควนจำใส่ใจถึงภาพระบายสีของฝีมือครูเก่า ๆ ไว้ ก่อนที่จะระบายสีภาพใด ๆ ท่านมักวาดเปนแบบเท่าขนาดเต็มไว้ก่อน และให้มีค่าของไคอารอสคูโร (แสงและเงา) ไว้ทั้งหมด วาดไว้หย่างละเอียดถี่ถ้วน เมื่อถ่ายจากรูปที่วาดไว้กับถ่ายจากภาพที่ระบายสีเสร็ดแล้ว จะได้ผลเหมือนกันทีเดียว ดังนี้

ในการระบายสี ขอแนะนำว่า ควนพยายามหาความงามประนีตของไคอารอสคูโรก่อนที่ลงมือระบายสี ถ้าทำด้วยวิธีนี้ผู้สึกสาย่อมล่วงพ้นซึ่งความยากลำบากต่าง ๆ ไปได้ และได้ผลงดงามยิ่งขึ้น ดีกว่าที่จะไปพยายามหาเอาจากสีที่จะใช้หย่างเดียว

เงาของวัตถุมีสี

เงาของวัตถุมีสี จะเปนวัตถุที่หยู่พายในหรือพายนอกก็ดี ย่อมเปนสีกลางเสมอ สุดแต่แสงสว่างที่วัตถุนั้นได้รับมีมากหรือน้อยและอาดมาจากสีอ่อนแก่ที่หยู่ใกล้เคียงของวัตถุนั้น ๆ เท่าที่มีคู่สีปติปักส์ของมัน

ที่กล่าวว่าสีอ่อนแก่ของเงา จะเคลื่อนจากสีเดิมของมันมาเปนสีคู่ปติปักส์นั้น หมายความว่าสีอ่อนแก่ของเงาย่อมเวียนขวาเคลื่อนที่ไปจนที่สุดถึงสีคู่ปติปักส์ของสีแห่งวัตถุนั้น สุดแล้วแต่จะได้รับแสงสว่างมากหรือน้อย

ถ้าวัตถุนั้นรับแสงสว่างมาก เงาของวัตถุนั้นก็จะเคลื่อนใกล้เข้าไปในสีคู่

ปติปักส์ของสีวัตถุ ยกตัวหย่าง ให้เอาวัตถุสีเหลืองไปวางไว้ในที่ซึ่งมีแสงสว่างน้อย จะสังเกตเห็นเงาของวัตถุนั้นเปนสีกลางเปนสีเขียว ๆ เอาวัตถุนั้นออกไปในที่แจ้งเงาก็จะเปนสีกลางเปนสีครามน้อย ๆ ถ้าเอาไปไว้กลางแดดเงาจะเปนสีกลางเปนสีม่วงครามน้อย ๆ

ตามตัวหย่างนี้ จะเห็นได้ว่าสีของเงาเหลืองจะเคลื่อนไปสู่สีคู่ปติปักส์ของเหลือง เวียนไปทางขวา เงาของสีโพล สีฟ้าอ่อน สีฟ้าแก่ สีมอคราม และสีครามจะเคลื่อนเวียนไปทางขวาเหมือนกัน ส่วนเงาของสีส้ม หงเสน แดงเสน แดงชาด แดงลิ้นจี่ และสีม่วงครามจะเคลื่อน เวียนไปทางซ้าย เพราะฉะนั้น เงาของวัตถุสีหงเสน เมื่อหยู่ในที่มีแสงสว่างน้อยจะเปนสีแดงเสน ถ้าหยู่ในที่สว่างมากจะเปนสีม่วงคราม ถ้าหยู่กลางแดดจะเปนสีมอคราม

จงจำไว้ว่า เงานั้นย่อมกลายเปนสีกลางไปทางคู่สีปติปักส์ของมันทั้งสิ้น

เงาของวัตถุมีแสงจะไม่เปนไปตามทริสดีที่กล่าวข้างต้นนี้ เพราะแสงเสื่อมประภัสรซึ่งมีหยู่ในพื้นที่ส่องแสงนั้น จะทำให้สีต่าง ๆ ของเงาเคลื่อนไปหาสีคู่ปติปักส์ของสีแห่งวัตถุนั้นทั้งสองทาง คือทั้งซ้ายและขวาพร้อมกัน อีกประการหนึ่ง วัตถุมีแสงทุกหย่างก็เหมือนกะจกเงาย่อมรับและสท้อนแสงของสีต่าง ๆ ที่หยู่รอบข้างและทั้งอวกาส เพราะฉะนั้น จึงไม่สามาถบอกได้ถึงสีของเงาในวัตถุใด ๆ ที่ส่องแสง

เงาของเปอร์สเปกตีฟและส่วนของวัตถุที่มีแสงสว่าง

(ดูรูปที่ 18)

เมื่อวัตถุหยู่ในระยะไกลๆ เงาของมันจะเข้มจัด แต่ส่วนของวัตถุที่มีแสงสว่างจะเปนสีอ่อนมาก

ถ้าวัตถุเดียวกันนี้หยู่ในระยะห่างพอสมควน เงาของมันจะเข้มน้อยลง แต่

ส่วนของวัตถุที่มีแสงสว่างจะเข้มขึ้นกว่าที่เห็นในระยะไกล้

ถ้าในระยะไกล วัตถุนั้นจะมีเงาของมัน ซึ่งจะเข้มน้อยลงไปอีก แต่ส่วนของวัตถุที่มีแสงสว่างจะเข้มเข้าอีก จนถึงค่าของเงาและของส่วนวัตถุที่มีแสงสว่างจะเหมือนกันทั้งคู่และวัตถุนั้นจะดูเป็นแบนไป

ด้วยเหตุดังนี้ วัตถุหยู่ไกลออกไปเพียงใด ก็จะดูแบนยิ่งขึ้นเพียงนั้น

เปอร์สเปกตีฟของสี

(ดูรูปที่ 19)

(ก) วัตถุมีสีหยู่ไกลออกไปเพียงใด ก็จะเห็นสีของมันเป็นสีกลางยิ่งขึ้นเพียงนั้น

(ข) วัตถุมีสีหยู่ไกลออกไปเพียงใด ค่าของมันก็จะดูเป็นสีอ่อนยิ่งขึ้นเพียงนั้น

(ค) ทั้งนี้ เพราะสียิ่งหยู่ไกลออกไปก็จะดูเป็นสีกลางยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นถ้าในระยะไกลมากสีจะกลับเป็นสีกลาง และค่าของสีก็จะอ่อนลงมาก นอกนี้ถ้าวัตถุมีสีมืดบริมาตรด้วยแล้ว ค่าของเงาในสีนั้นและแสงสว่างในส่วนของวัตถุที่มีแสงก็จะเป็นไปตามทริสตีที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือเงานั้นจะเป็นสีอ่อนลงและส่วนของวัตถุที่มีแสงจะเข้มขึ้นตามส่วนของระยะที่ถอยไกล้เข้ามาหาตัว

(ง) วัตถุหยู่ไกลออกไปเท่าใด เงาก็จะใกล้เข้ามาหาสีของวัตถุนั้นเท่านั้นเป็นต้น จงดูพูเขาซึ่งเป็นสีไพลหยู่ข้างหน้า และสังเกตไว้ว่า ถ้าเป็นเวลากลางวันมีแสงสว่างจ้า เงาของพูเขาจะเป็นสีแดงสีน้ำเงินน้อย ๆ สีของเงาพูเขาเดียวกันนี้ถ้าดูในระยะไกลพอสมควรจะเป็นสีคราม น้อย ๆ ถ้าดูจากระยะไกลจะเป็นสีเขียว ๆ ไป

ตามตัวหย่างที่ชักมานี้ จะสังเกตได้ว่าสีของพูเขาอาจเป็นสีคู่ปฏิปักส์ของสีในวัตถุนั้นเอง ตามระยะที่วัตถุนั้นถอยร่นไกล้เข้ามาโดยลำดับ

ในกลางแจ้งสีทั้งหมดรับเอาสีอ่อนแก่ของอวกาศ

สีของพูเขา ต้นไม้ หินผา หรือสิ่งใด ๆ ทุกสิ่ง เมื่อหยู่กลางแจ้งและมองดู ในระยะไกล จะมีสีหรือแสงของอวกาศปกคลุมหยู่บาง ๆ ถ้าวัตถุนั้นหยู่ไกลออกไป เท่าใดแสงของอวกาศจะมีอิทธิพลยิ่งขึ้นเท่านั้น

แสงของอวกาศนั้น เป็นสิ่งที่บอกได้ยากว่าเป็นสีอะไร ทั้งนี้แล้วแต่เวลาวิดู กาลหรือสถานที่ ถ้ากล่าวโดยทั่วไป

ในตอนเช้า จะเป็นสีคราม และขาวน้อย ๆ

ในตอนกลางวัน จะเป็นสีครามและม่วงครามน้อย ๆ

ในตอนบ่าย จะเป็นสีม่วงครามน้อย ๆ เป็นรูปดวงจันทร์ข้างแรม

สีสำหรับพายในซึ่งหยู่ในที่มืดหรือที่สว่าง

ก่อนลงมือดำนินโครงงานระบายสีเกี่ยวกับพายใน จำเป็นต้องชายถึงลักสนะ แสงสว่างของพายในเสียก่อน เพราะโครงงานระบายสีจะเป็นสีกะจ่างหรือไม่ ก็แล้วแต่แสงสว่างของกลางวันที่พายในได้รับมากหรือน้อย หลักเกี่ยวกับความแตกต่างกันระหว่างลักสนะของแสงมืดมัวหรือแสงสว่างก็คือ ถ้ามีแสงมืดมัวต้องการสีบริสุทธิเป็นสีสดและเข้ม ถ้ามีแสงสว่างต้องการสีประนีตเป็นสีอ่อนแก่ของสีกลาง

อันที่จริง ถ้าให้สีเข้มหรือสีตัด (สีตัดหน้าภาพ) พายในห้องที่มืดมัว ก็ไม่ช่วยให้ห้องนั้นดูกะปรี้กะเปร่า ตรงกันข้าม ถ้าใช้สีสดในห้องที่มีแสงสว่างมาก จะได้ผลตูบาดตา

ถ้ามองดรูปภาพของชาวอียิปต์หรือชาวเมืองปอมเปอี เราอาดสังเกตได้ว่า สีอ่อนแก่ซึ่งมีหยู่ในรูปภาพเหล่านั้นดูออกจะเป็นสีหยาบ ๆ แต่เขามุ่งไปในทางให้สีเป็นสีสด เพราะรูปภาพเหล่านั้น ต้องการเอาไว้ในที่ซึ่งมีแสงมืดมัว ถ้านักสิลปินชาวอียิปต์หรือสิลปินชาวเมืองปอมเปอีใช้สีกลาง ก็จะได้ผลให้ดูเป็นสีด้านไปทีเดียว

กล่าวโดยย่อ นักสึกสาอาคเข้าใจได้โดยง่ายว่า ความมืดมัวของแสงในห้องเท่ากับเป็นสื่อให้เกิดเป็นสีกลาง เป็นหย่างเดียวกับที่เราเอาสีดำใส่ลงไปในสีอ่อนแก่อื่น ๆ ฉะนั้น

ตรงกันข้าม พายในห้องที่มีแสงสว่างดี โครงงานระบายสีจะต้องให้มีความประสานกัน เพราะลักสนะของแสงสว่างจะไม่เปลี่ยนสีที่ระบายเลย

ทริสดีของลักสนะแสงมืดมัวหรือแสงสว่าง ไม่กินไปถึงสถานที่พายในซึ่งสร้างขึ้นเป็นการชั่วคราว เช่นร้านในงานออกร้านเทสกาลต่าง ๆ ในที่เช่นนี้จะใช้สีให้กะทบตาหย่างไค ๆ ก็ได้ เพราะผู้มาชมงานออกร้านจะหยู่ในที่หนึ่งที่ใดไม่นาน ไม่มีเวลาที่สีสดฉูดฉาดจะทำให้เบื่อตา ตรงกันข้าม กลับจะทำให้เกิดเบิกบานสำรานใจเสียอีก

งานระบายสีพายนอก

ในโครงงานระบายสีพายนอกบางประการ ทริสดีนี้จะกลับเป็นตรงกันข้ามกับพายใน แท้จิงประเทสทางตะวันออกทั้งหมดมักตกแต่งสถานที่พายนอก โดยฉเพาะใช้ผ้าระบายต่าง ๆ เป็นสีสด ๆ ซึ่งดูงามตามาก ทั้งนี้ ก็เพราะสีทุกสีจะลดกำลังสีของมันไปในเมื่อหยู่กลางแสงสว่างของแดด กะทำให้ตูได้ไม่บาดตา ส่วนสีคัดหรือสีที่ประนีตมากจะถูกแสงแดดกลืนหายไป นอกนี้รัสมีแสงแดดเป็นสีเหลืองน้อย ๆ ย่อมเป็นสื่อทำความประสานให้เกิดมีไปทั่วสีที่เป็นปติปักสีกัน

ตรงกันข้าม ในประเทสที่หยู่ตอนเหนือ ถ้าใช้สีสดสีใดก็จะตูระคายตา เพราะแดดในประเทสตอนนี้ไม่กล้าแข็งเหมือนในประเทสทางตะวันออก ดังนั้น จึงขาดอวกาสที่อบอุ่นซึ่งเป็นปัจจัยทำให้สีสดเพลาลง เพราะเหตุนี้ ในประเทสตอนเหนือจึงใช้สีอ่อนแก่ซึ่งเป็นสีกลาง

ในเรื่องสีเกี่ยวกับสถานที่ปลูกสร้าง จะกล่าวที่หลังในตอนที่ว่าด้วยการแต่งพายนอก

สีอันเปนผลมาจากแสงสว่างที่จัดให้มีขึ้น

สิ่งหยู่พายไต้แสงสว่างที่จัดให้มีขึ้น อาดเกิดเปนสี่จัด อ่อน มัว สีกลาง หรือเลือมพรายไปหมดสิ้น

เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ได้ผลอันไม่งามตาหรือได้ผลเปนที่หน้าเสียใจ ก่อนจะประกอบโครงงานระบายสีสำหรับพายใน ซึ่งใช้ฉเพาะเวลากลางคืนเท่านั้น และตามธัมดาจะต้องหยู่พายไต้แสงที่จัดให้มีขึ้น จำเปนจะต้องซาบถึงชนิดของแสงสว่างพายในหรือพายนอกที่นั้นว่าจะให้มีแสงสว่างหย่างใด โดยระบายสีลงในแบบร่างเสียก่อน แล้วสังเกตดูแบบร่างที่ระบายสีนั้นเพายไต้แสงสว่างที่จัดขึ้น ว่าโครงงานระบายสีที่ทำขึ้นนั้นจะถูกต้องหรือไม่ วิธีดีที่สุดในเรื่องประกอบโครงงานระบายสีให้ดูดีพายไต้แสงสว่างที่จัดให้มีขึ้นไว้ ถือจัดทำโครงงานระบายสีพายไต้ของแสงสว่างนั้นโดยตรงทีเดียว ถ้าทำตามวิธีนี้ เปนแน่ว่าจะไม่เกิดความเสียใจเลย

ด้วยประการฉะนี้ จึงจะเปนการง่ายที่จะเข้าใจถึงความสัมพันธอันมีหย่หย่างใกล้ชิดระหว่างแสงสว่างกับสี เพราะฉะนั้น สิลปินจะปล่อยการเลือกสีของแสงสว่างซึ่งเปนส่วนสำคันไว้กับคนอื่นไม่ได้ นอกจากตนเองเปนผู้เลือก ถ้ามีการใช้แสงไฟฟ้าหยู่แล้ว สิลปินต้องอนุโลมโครงการระบายสีของตนไปตามแสงสว่างที่มีหยู่

การที่สีจะเปลี่ยนไปตามอิทธิพลของแสงสว่างที่จัดให้มีขึ้นนั้น ไม่อาดจะบอกได้ แต่ถ้าเปนแสงสว่างของไฟฟ้าตามธัมดา ก็อาดกล่าวได้ว่า สีแดงจะทำให้สดใสยิ่งขึ้น สีแดงเข้มก็จะเปลี่ยนเกือบเปนสีหงเสน สีแดงลิ้นจี่และสีม่วงครามก็ดูเปนสีเข้มขึ้น สีครามก็อาดเปนสีม่วงคราม สีมอครามก็เปนสีเทา ถ้าจะให้ได้สีครามแท้ ก็ควนให้เปนสีฟ้าแก่ สีมอครามเข้มก็จะเปนดำ สีเขียวจะเปนสีอ่อนแก่ของมันหยู่ สีเหลืองจะกลับเปนสีส้มน้อย ๆ มากขึ้น แต่ถ้าเปนสีจางมาก ก็จะเลือนหายไปทีเดียว

การเปลี่ยนสีพายไต้แสงไฟฟ้าธัมดา ควนเปนข้อที่สิลปินผู้จัดทำเช่นฉากละคอนพึงซาบไว้ให้ถ่องแท้

สำหรับการตกแต่งพายในและพายนอก

จิตวิทยาแห่งสี

กล่าวโดยทั่วไป สีต่าง ๆ ย่อมมีอิทธิพลอันแรงกล้าต่อจิตใจของมนุสย์ และอิทธิพลนี้จะรู้สึกขึ้นในจิตใจของมนุสย์เหมือนกันทุกรูปทุกนาม

บันดาสีแดงและสีเหลืองกะทำให้ประสาทของเราตื่นเต้นเร้าใจ ส่วนบันดาสีเขียวและสีคราม กะทำให้ประสาทของเราสงบบันเทาลง ดั่งนี้ อาดเห็นได้ง่ายว่าตามหลักอิทธิพลอันเกี่ยวกับจิตใจ โครงงานระบายสีใดสำหรบการตกแต่ง ย่อมมีสัมพันธหย่างใกล้ชิดกับความมุ่งหมายของการตกแต่งหยู่ในตัว

สีที่จะกล่าวต่อไปนี้ มีลักสนะเปนพิเสสดั่งนี้

สีแดงชาดเข้ม	ทำให้เกิดความรู้สึกอุดมสมบูรน์
สีแดง	ทำให้เกิดตื่นเต้นเร้าใจ
สีอ่อนแก่ของสีกหลาบ	ทำให้เกิดความประนีตงดงามใจ
สีไพล	ทำให้รู้สึกเปนหนุ่มสาวกะชุ่มกะชวย
สีเขียวและสีคราม	ทำให้รู้สึกสงบ
สีเขียว	หยู่ในที่บางแห่งโดยฉเพาะ ทำให้รู้สึกเปนความแตกแยกกัน
สีเขียวแก่ควบลับสีเทา	ทำให้เกิดความเสร้าใจและความแก่ชรา
สีเทาปานกลาง	ทำให้เกิดความเงียบสงัด
สีขาวและสีดำหยู่ด้วยกัน	ทำให้เกิดความเหี่ยวหู่ใจ
สีขาว	ทำให้เกิดความบริสุทธิสุดชั้น

ในการจัดทำการตกแต่ง โดยฉเพาะเกี่ยวกับการตกแต่งพายนอก จำเปนต้องชาบว่าสีแดงนั้น เมื่อดูมาแต่ที่ไกลจะดูเปนถอยห่างออกไป ส่วนสีครามอ่อนและปานกลางจะดูเปนถอยเข้ามา ส่วนสีเขียวจะดูไม่ถอยออกหรือถอยเข้า ข้อนี้สำคันมาก เพราะสีผิดอาดทำลายผลของส่วนรวมและบริมาตรแห่งสถาปิตยกัมให้เสียไปหมด

การตกแต่งพายนอก

1. สีที่จะต้องเปนไปตามความมุ่งหมายของสถานที่นั้น ในเรื่องพายในมีฉันใด ในเรื่องพายนอกก็มีฉันนั้น

2. สีสถานที่ใดควนให้มีความประสานกันกับสีของสถานที่ซึ่งหยู่ใกล้เคียงให้มากที่สุด

3. สถานที่มีขนาดใหย่เพียงใด การเกี่ยวกับสีก็ต้องให้มีพอควนกันเพียงนั้น จะเปนการดี ถ้าได้ความคิดในเรื่องสีนี้มาจากวัตถุอันมีค่าสูง เช่น หิน และหินอ่อนของโครงร่างสถาปัตยกัม อิถและซิเมนต์ ซึ่งแม้จะมีคุนค่าไม่สูงเท่าดีดี แต่ด้วยสีของซิเมนต์มีสีกลางของมันเปนสีที่ใช้ได้ดีกว่าสีประณีตบางสี ซึ่งเหมาะแก่เครื่องเสื้อผ้ามากกว่าอื่น และอาดทำลายมวนสิ่งของสถาปัตยกัมอันตูสง่าผ่าเผยให้เสียไป

4. สีของสถานที่ขนาดเล็ก อาดให้เปนสีอ่อนกว่าและสดวกกว่าสีของสถานที่ใหย่ แต่ถ้าสถานที่นั้นหยู่ริมถนน จะต้องคำนึงถึงความประสานของสถานที่อื่น ๆ ซึ่งหยู่แวดล้อมได้ด้วยเปนดี

5. ถ้าเปนเรือนหยู่กลางสวน ควนให้สีที่สดใสและอ่อนกว่า ทั้งนี้ ตามใจชอบของสิลปิน

6. เรือนพักขนาดเล็ก ๆ มีต้นไม้ล้อมรอบ จะใช้สีสดหรือเปนสีแก่อ่อนหย่างไรก็ได้ สิลปินผู้ตกแต่งจะดำเนินการเกี่ยวกับสีให้โลดโผนหย่างไรก็ได้ เพราะเรือนพักที่หยู่ในหมู่ไม้เขียว จะทำให้เห็นสีเรือนพักเปนกลุ่มก้อนขนาดใหย่ของดอกไม้ไปได้

7. หย่าทาสีสถานที่ขนาดใหย่หรือขนาดกลาง ยกเว้นเรือนพักขนาดเล็กด้วยสีครามอ่อนหรือสีฟ้าแก่อ่อน เพราะสีอ่อนแก่ของสีเหล่านี้ จะตูดอบร่นเข้าหาสถานที่สถาปัตยกัมนั้น ทำให้กลืนหายไป

8. สิลปินผู้ตกแต่งอาดได้รับคำเรียกร้องให้ไปจัดสวนในแง่สิลปก็ได้ ใน

เรื่องเช่นนี้อาจจะได้รับประโยชน์มากจากสีไบไม้ที่เป็นสีต่าง ๆ เป็นต้นว่าต้นไม้ที่มีใบเป็นสีไพลบ้าง เป็นสีเขียวสดบ้าง เป็นสีเขียวแก่บ้าง ถ้ารู้จักจัดสันไห้เป็นมวนสิ่งต่าง ๆ กัน ก็อาจทำให้หายตูตาตตาในสิ่งที่เห็นเขียวพืดไปหมดได้ ที่จิงกลุ่มช่อดอกไม้สีต่าง ๆ โดยลักสนะอันเป็นธัมชาติของมัน อาจก่อไห้เกิดเป็นโครงงานระบายสีอันแท้จิงเท่ากับที่ก่อไห้เกิดขึ้นด้วยการใช้สี เพื่อไห้ได้ผลประนีตงดงาม การจัดสันดอกไม้ควนไห้เป็นกลุ่มไหย่ ๆ ด้วยดอกไม้ชนิดเดียวกัน

๑. สีสำหรับตกแต่งกะจกหน้าร้าน เมื่อว่ากันตามส่วนจะไม่มีสีข้างเคียงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะขนาดของช่องหน้าร้านเมื่อเทียบกันตามส่วนกับขนาดของสถานที่ ก็จะเล็กนิดเดียว จึงใช้โครงงานระบายสีหย่างไดก็ได้ หย่างไรก็ดี ไม่แนะนำให้ใช้สีอ่อนแก่ฉุดฉาดมากไปในมวนสิ่งที่เป็นขนาดโต เพราะถึงว่าจะดูงดงามในเมื่อเห็นคราวแรก แต่ผู้ที่ผ่านไปมาอาดเบื่อดาได้ง่าย เพราะถะนั้น จึงได้ผลตรงกันข้ามกับที่ต้องการ ในมวนสิ่งขนาดไหย่ สีหงเสน สีเขียวสด สีครามอ่อน และสีม่วงครามกลางเหล่านี้ เป็นสีซึ่งควนหลีกเลี่ยงไนเมื่อจะต้องเห็นทันหยู่เสมอเป็นเวลานาน ๆ พึงจำไว้ว่าในบัจจุบันแม้ในภาพโคสนา ก็ไม่ใช้มีสีแก่กล้าฉูดฉาดจนเกินไป ตรงกันข้าม ภาพโคสนาสมัยบัจจุบันหลายภาพที่เป็นตัวหย่างของการระบายที่ใช้สีเป็นชนิดงดงามประนีต ทริสดีที่ว่าภาพโคสนาจำเป็นต้องใช้สีไห้สดุดตานั้นเป็นอันหมดสมัยมา ๒๐ ปีกว่าแล้ว

สีสำหรับพายไน

เราจะพูดถึงเรื่องสีสำหรับพายไนไม่ได้ ถ้าไม่ได้แนะนำแก่ผู้ศึกสาถึงสิ่งบางหย่าง ซึ่งอาดเป็นประโยชน์มาดไนเมื่อดำเนินงานอาชีพของตน ได้กล่าวมาแล้วถึงจิตวิทยาของสีและผลที่สีเหล่านี้กะทบประสาทของเรา อันที่จิงอิทธิพลของสีที่มากะทบจิตไจเรา จะไม่รู้สึกเหมือนกันทุกคน เพราะมีบางคนพอไจอีกสีหนึ่ง แต่เกลียดอีกสีหนึ่ง ข้อนี้อาดเป็นผลมาแต่เหตุต่าง ๆ กันเป็นต้น เหมือนคนที่เคยกะทบเรื่อง

ไฟไหม้มาแล้วจนผิงเข้าจิตใจ ตั้งแต่นั้นมาก็ทนดูสีหงเสนไม่ได้ อีกคนหนึ่งอาจนิยมชมชอบสำเอียงไปในสีซึ่งเมื่อระลึกถึงครั้งเป็นเด็กเคยจำได้ว่า เป็นสีที่นำความพอใจ ความรักและอะไร ๆ มาให้ ดังนี้เป็นต้น แต่ในเรื่องทั้งหมด คนเราแทบทุกคนย่อมมีความสำเอียงชอบสีสันวรรณะบางหย่างต่าง ๆ กัน

เพราะฉะนั้น ถ้ามีผู้มาขอร้องให้สิลปินระบายหรือทาสีพายในบางแห่ง สิลปินจะลืมถึงเรื่องความรู้รสแห่งสิลปของเจ้าของเรือนไปไม่ได้ เพราะเรือนหลังนี้มุ่งหมายสำหรับเจ้าของ ไม่ใช่สำหรับสิลปินเอง ด้วยเหตุดังนี้ สิลปินควรคำนึงถึงความสำเอียงชอบของผู้จ้าง ควบคลันไปกับความรู้ในทางสิลปของตนให้มากที่สุดที่จะเป็นไปได้

เพื่อให้รู้ว่าผู้ใดชอบสีใด ก็ให้เสนอโครงงานระบายสีหลาย ๆ แบบแก่ผู้นั้นดู แล้วจดจำไว้ว่าผู้นั้นชอบสีใดมากกว่า เท่านั้นก็พอ โดยวิธีนี้ ท่านอาดรู้ไว้ว่าโครงงานระบายสีที่ผู้นั้นชอบย่อมเกี่ยวเนื่องลับวรรณะของสีนั้น ๆ เสมอ

ที่จริงการตกแต่งพายในไม่จำกัดหยู่แต่เรือนบุคคลเท่านั้น ในที่อื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน สิลปินจะเลือกสีสันวรรณะ ค่าของสี ฯลฯ ได้ตามชอบใจ แต่จะต้องคำนึงถึงโครงงานระบายสีของตน ให้มีสัมพันธไปกลับความมุ่งหมายในที่พายในทุกแห่งเสมอ เพราะเราอาดเข้าใจได้ง่ายว่าสีซึ่งเหมาะแก่สถานที่ลลาสเต้นรำ อาดไม่เหมาะแก่สถานที่ใช้เป็นห้องประชุม ฯลฯ ก็ได้

ในปีจจุบันสีสำหรับพายในเป็นสีประนีตและอ่อนงามตา เพราะสีเช่นนี้ย่อมให้ความรู้สึกเป็นความพักผ่อนกายใจแก่คนซึ่งในทุกวันนี้ต้องกราดกร่ำทำงานวันยังค่ำหยู่ในที่ล้อมล้อมไปด้วยสีมัวหมองหรือสีฉูดฉาดทั้งนั้น ซึ่งเป็นสีที่นิยมกันเมื่อราว 10 ปีที่ล่วงมานี้ การใช้ชีวิตของคนสมัยปีจจุบันย่อมหยู่ในที่กลางแจ้ง เต็มไปด้วยสิ่งเคลื่อนไหวที่รวดเร็วทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้คนสมัยปีจจุบันจึงไม่ชอบสีที่ไม่ทำให้เขาเพลิดเพลินผันแหนไปถึงสมัยเรื่องจักร ๆ วงส์ ๆ

เมื่อเราเข้าไปพายในสถานที่สมัยปีจจุบันซึ่งมีช่องประตูหน้าต่างใหย่ ๆ มี

แสงสว่างส่องเข้าไปกะทบสีที่ผนังเต็มที่ เราก็รู้สึกว่าได้รับความบันเทิงและคุนงาม เป็นที่เบิกบานใจอันแท้จริง แต่สีที่ดูง่าย ๆ ของพายในสมัยปัจจุบันเป็นสีชนิดที่ต้องใช้ความรู้รสสิลปและความสามาถในฝีมือช่างหย่างยิ่ง และนอกนี้การที่จะให้เกิดเป็นบันดิตขึ้นได้ในการตกแต่ง บุคคลจะต้องมีความชำนิชำนาญในเรื่องระบายสีมาแล้วเป็นเวลานาน จึงจะได้ผลประโยดงดงาม

ความจริง ผู้สึกเสาอาศเข้าใจง่ายว่าการเลือกสีสำหรับพายไม่อาดมีแดกต่างกันได้ สุดแต่ขอบเขดที่ต้องการพายในนั้น จะขอให้ข้อแนะนำหย่างกว้าง ๆ ถึงความแดกต่างเหล่านี้ไว้ คือ

หอประชุมและหอดุริยางค์ ต้องการสีเรียบ ๆ เพราะถ้าใช้สีสดก็จะจูงใจให้ผู้หยู่ในนั้นไปเสียทางอื่น สีหนึ่งสีใดพายในสถานที่ซึ่งสดุดตา จะเป็นในสิ่งที่ห้อยประดับในภาพ หรือในสิ่งใด ๆ ก็ตาม จะได้ผลตรงกันข้ามกับที่ต้องการ

โรงภาพยนต์และโรงละคอน สีสำหรับโรงภาพยนต์และโรงละคอน อาดใช้สีเข้มหรือสดใสตามใจชอบของสิลปีแก้ได้ เพราะในเวลาฉายภาพยนต์หรือเวลาสแดงละคอน ไฟในห้องสแดงจะดับ เพราะฉะนั้นสีของหอสแดงนั้นเองจะไม่รบกวนกับการฉายการสแดงนั้น ตรงกันข้าม ขอแนะนำให้ใช้สีที่บันเทิงตามากกว่าจะใช้สีสดุดตาในสถานที่พายในเหล่านี้ เพื่อเป็นเครื่องช่วยการสแดงให้เป็นผลสำเหร็ดโดยกะตุ้นเตือนใจอันเบิกบานของผู้ทัสนาไปด้วย

สถานที่ดื่มน้ำชากาแฟ ฯลฯ สำหรับสถานที่ดื่มน้ำชากาแฟซึ่งมีประชาชนมาชุมนุมกันในเวลาว่างชั่วเวลาครั้งคราว โครงงานระบายสีควรเป็นสีอ่อนและปนสีเบิกบานใจ จะเพิ่มลายทองลงที่นิดบ้าง ที่โน่นบ้างเพื่อให้ดูงามยิ่งขึ้นก็ได้ หย่าเข้าใจผิดว่าสถานที่ดื่มน้ำชา ฯลฯ ซึ่งมีการบันเลงปกินกะดุริยางค์เป็นหย่างเดียวกับหอสแดง

สังคีต สถานที่ดื่มน้ำชากาแฟเปนที่ชุมนุมพักผ่อนหย่อนใจเท่านั้น แต่ส่วนหอสมุดสังคีตมุ่งหมายสำหรับความบันเทิงใจในทางจิตและคุณงาม

สถานพยาบาลและสถานที่พักผ่อน ในสถานที่เช่นนี้ สีที่จะใช้ควรเปนหย่างสงบเงียบ แต่ไม่เปื่อหน่าย ชอบที่จะใช้สีเย็นเพราะสีอุ่นจะกะตุ้นเตือนใจเราไม่มากก็น้อย จะกลายเปนตรงกันข้ามกับที่ต้องการของสถานที่พยาบาล ค่าของสีควรเปนสีอ่อน มิฉะนั้นสีแก่อาดทำให้จิตใจของคนไข้เหี่ยวหู่ได้

สถานที่พยาบาลนั้นใช้สำหรับเด็ก เราอาดใช้สีหย่างเดียวกับที่ใช้สำหรับผู้ใหย่ก็ได้ แต่เพื่อให้เด็กเบิกบานใจ เราอาดระบายสีเปนภาพห้อย หรือลวดลายผนังเปนรูปดอกขบขันและสีสดใสบ้างก็ได้ แต่สีสดใสนั้นให้จำกัดในระวางน้อยที่แต่น้อย ๆ

สถานที่ลีลาส การใช้สีสำหรับสถานที่ลีลาส ย่อมอาสัยจากการรู้รสสิลปของสิลปินเท่านั้น เพราะเปนผลจากการระบายสีที่โลดโผนแต่ประนีต ในเรื่องสถานที่ลีลาสนี้อาดกล่าวได้เพียงว่า สีที่ระบายกับแสงสว่างของไฟฟ้าจะต้องมีสัมพันธกันหย่างใกล้ชิด ประกอบให้เกิดเปนโครงงานระบายสีอันหนึ่งอันเดียวกัน ดั่งนี้ ผู้ใดจะเริ่มกะทำโครงงานระบายสีเช่นว่านี้ จะละเลยความสำคันข้อนี้เสียมิได้

ในโครงงานระบายสีสถานที่ลีลาส จะต้องคำนึงถึงข้อที่ว่าสถานที่เหล่านี้มักมีประชาชนเที่ยาหน้ามาเถือบเสมอ เพราะฉะนั้น โครงงานระบายสีควรจะเปลี่ยนแปลงให้เปนคราว ๆ ได้เปนดี เพื่อเปนเครื่องชวนให้คนมา หรือหย่างน้อยให้พวกที่มาเสมอไม่เกิดเบื่อหน่ายในสีที่ซ้ำซาก

ด้วยเหตุดั่งนี้ สิลปินซึ่งเปนผู้ตกแต่งสถานที่พายในเหล่านี้ จะต้องหาทางให้ได้ผลงามประนีต ด้วยการเสียค่าใช้จ่ายที่ถูกที่สุด เพื่อให้ได้เปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ

ห้องหยู่ ห้องนอน สีสำหรับห้องนอนอาดเปนต่าง ๆ กันสุดแล้วแต่เพสและวัย ของผู้หยู่ แต่เมื่อว่าโดยทั่วไป จะต้องให้เกิดความเงียบและค่าของสีไม่เข้มไปนัก สีเอกรงค์ควนใช้ให้ย่างยิ่ง เพราะใช้สีเดียวแต่มีค่าของสีหลายค่า และเพิ่มเติมสีอ่อนแก่ของสีอื่น ๆ ที่หยู่ใกล้เคียงบ้าง แม้จะเกิดเปนสีกลางขึ้นเปนส่วนสำคัน ในโครงงานระบายสีก็ดี แต่อาดได้รับผลประน่าดงดงาม

ใช้สีเดียวกับทั้งใช้สีคู่ปดิปักส์ของมัน ให้มีสีกลางตามส่วนมากและน้อย ก็ได้รับผลประน่าดงดงามเหมือนกัน ยกตัวหย่าง สีแดงสินจี ให้ระบายผนังด้วยสีนี้ ให้ค่าของมันหย่างอ่อนสองหรือสามค่า แล้วให้เพิ่มสีไพลให้เปนสีกลางมากหรือน้อย ลงที่พรม ที่ระบายหน้อย ฯลฯ และสังเกตดูผลที่ได้ จะดูประน่าดงดงามมาก และเหมาะที่สุดสำหรับใช้แล่ห้องนอนของผู้หยิงแท้จิง หย่าใช้สีแท้สองสีซึ่งเปนปดิปักส์ต่อกัน และจงระวังในการใช้สีเข้มที่ฝาห้อง ถ้าผนังเปนสีเข้มแต่ฝาห้องเปนสีอ่อน จะเกิดเปนผลทำให้มีหวาดวิศถ ควนจะหลีกเลี่ยงสีเช่นนี้เสีย

สีสำหรับห้องของหยิงมีอายุ ควนมีค่าของสีให้เข้มกว่าค่าของสีสำหรับผู้หยิงสาว และสีสำหรับห้องนอนผู้ชาย ควนให้มีความรู้สึกเอาการเอางานและเปนสีกลางมากกว่าสีสำหรับผู้หยิงทั่ว ๆ ไป

ห้องหยู่ ห้องหยู่ซึ่งเราใช้เปนที่หยู่ในเวลากลางวันเปนส่วนมาก จะใช้สีให้เข้มแข็งกว่าสีสำหรับห้องนอนก็ได้ แต่ว่าโดยทั่วไป เราจะรู้สึกเบื่อหน่ายได้เร็วในสีที่เข้มแข็งและสดใส เพราะฉะนั้นขอแนะนำให้ใช้สีอ่อนแก่แต่พอควน และถ้าเห็นว่าห้องนั้นทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อเพราะซ้ำซากนัก จะทำให้เกิดกะปรีกะเปร่าขึ้นได้ง่ายด้วยการให้มีสีสดใส จำคัดหยู่แต่ที่ในระบายห้อง รูปภาพ แจกันปักดอกไม้ ฯลฯ บ้างก็ได้ ควนจำไว้ว่า มีความสดใสหยู่ในที่น้อย ๆ แห่งเดียวก็เพียงพอจะทำให้พายในห้องทั้งหมดมีความกะปรีกะเปร่ายิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้ที่ในเรื่องเกี่ยวกับความดึงเครียด ความแตกแยก และเอกรงค์ของสี

ห้องรับแขก โดยเหตุที่ห้องรับแขกเปนที่ต้อนรับและเปนที่สนทนาปราสัยกันในยามว่าง สีที่ใช้ควรให้เปนสีที่เหมาะแก่การที่จะทำให้มีใจเบิกบานยินดี ในการนี้ควรใช้สีอุ่นเปนดีที่สุด แต่ไม่บังควรใช้สีโลดโผนรุนแรง มิฉะนั้นจะทำให้โครงงานระบายสีคลาดเลวไป

เปนต้น โครงงานระบายสีหย่างประณีตสำหรับห้องรับแขก อาดประกอบขึ้นได้ด้วยการใช้ค่าของสีส้มแก่อ่อน ๆ (ให้ทำเปนสีกลางแต่น้อย ๆ เสมอ) สำหรับผนังห้อง ใช้สีครามที่เปนสีกลางสำหรับพรม ใช้สีส้มแก่สำหรับเครื่องโต๊ะเก้าอี้และสำหรับของเล็ก ๆ น้อย ๆ ใช้สีหงเสน เมื่อรวมกันทั้งหมดจะดูเด่นงามตา ที่จริงโครงงานระบายสีสำหรับห้องรับแขก และห้องพายในอื่น ๆ นั้นมีมากจนไม่มีที่สิ้นสุด

ห้องเล่นของเด็ก ดังพายมาแล้วว่าโครงงานระบายสีสำหรับพายใน ซึ่งใช้เปนที่หย่อนใจของผู้ใหย่เพ่งเล็งถึงวรรนะสีอุ่น เพราะฉะนั้นสีสำหรับห้องเล่นเด็ก ต้องให้เปนที่เบิกบานและบริสุทธิยิ่งขึ้น เพราะสีเหล่านี้จะทำให้เด็กมีใจคอดีขึ้น ในห้องเหล่านี้จะใช้สีบริสุทธิที่เปนปติปักส์ต่อกันมากน้อยหย่างไดก็ได้ แต่หย่าให้พลาดกลายเปนดูดาด ๆ เลว ๆ สีปติปักส์อ่อนแก่สองสีที่จะใช้นั้น ต้องใช้สีหนึ่งให้มีปริมานมากกว่าอีกสีหนึ่ง (ดังได้อธิบายไว้แล้วในเรื่องว่าด้วยสีปติปักส์อันแท้จริง)

โดยเหตุที่ลักสนะนิสัยของเด็กใกล้กับธัมชาติมากกว่าผู้ที่มีอายุเดิบโตแล้ว เพราะฉะนั้นการระบายสีห้องของเด็ก ควนให้ได้ความคิดเห็นมาจากสิ่งต่าง ๆ ที่หยู่ในกลางแจ้ง เช่นท้องฟ้าอากาส ทเล ดอกไม้ ต้นไม้ ดวงอาทิจ เปนต้น

ห้องอาบน้ำ สีสำหรับห้องอาบน้ำ อาดได้ความคิดเห็นมาจากสีเงาแก่อ่อนหย่างประณีตของทเล น้ำตก หรือแม่น้ำ เปนต้น สีเงาแก่อ่อนเหล่านี้ย่อมมีแตกต่างกันตั้งแต่เปนสีขาวหย่างประณีตสุขุมของฟองสมุท จนเปนสีฟ้าอ่อน สีฟ้าแก่ และสีครามแก่เปนที่สุด หรือเปนสีน้ำตานกลาย ๆ ดังที่เห็นหยู่ในหินผาที่เปนเหลี่ยม เว้าลงไปใน

ทเลแล้วก็เข้ารวมกันเปนสีเขียวฟ้าอ่อนๆ ดังนี้ เปนสีที่เหมาะแก่โครงงานระบายสีสำหรับห้องอาบน้ำ

กล่าวแต่ย่อ สีสำหรับห้องอาบน้ำ ต้องให้สีสดชื่นและมีวรรณะสีเย็นด้วยจึงจะชอบ หย่าใช้สีอ่อนแก่ที่เปนสีกลาง หรือใช้โครงงานระบายสีที่เข้ม เพราะจะทำให้ห้องน้ำดูตาดตาไป

ความมุ่งหมายในข้อแนะนำเรื่องสีสำหรับพายในดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ก็เพื่อให้ผู้สึกสากำหนดจดจำไว้ว่า สีนั้นย่อมมีอิทธิพลอันแรงเหนือจิตใจของเรา สีอาดทำให้เราบังเกิดความตื่นเต้น หรือทำให้เรามีอารมน์ใจสงบ ทำให้บังเกิดความบันเทิงใจในคุนงาม หรือทำให้เพลิดเพลินใจ เพราะฉะนั้นการเลือกสีสำหรับพายในย่อมอาสัยเหตุที่ว่าห้องนั้น มีความมุ่งหมายจะใช้เปนที่สำหรับอะไรโดยเฉพาะ

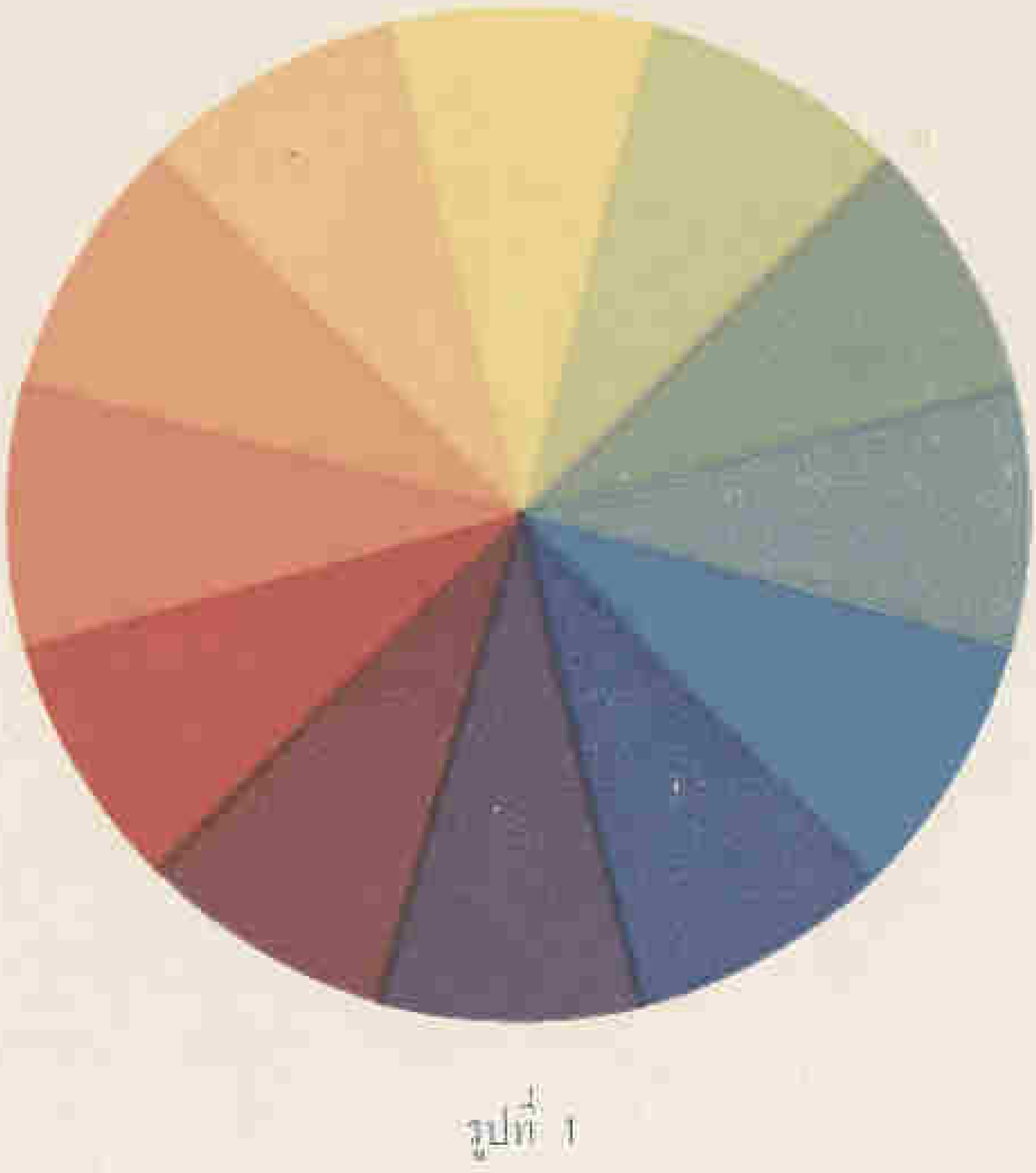

Fig. 1

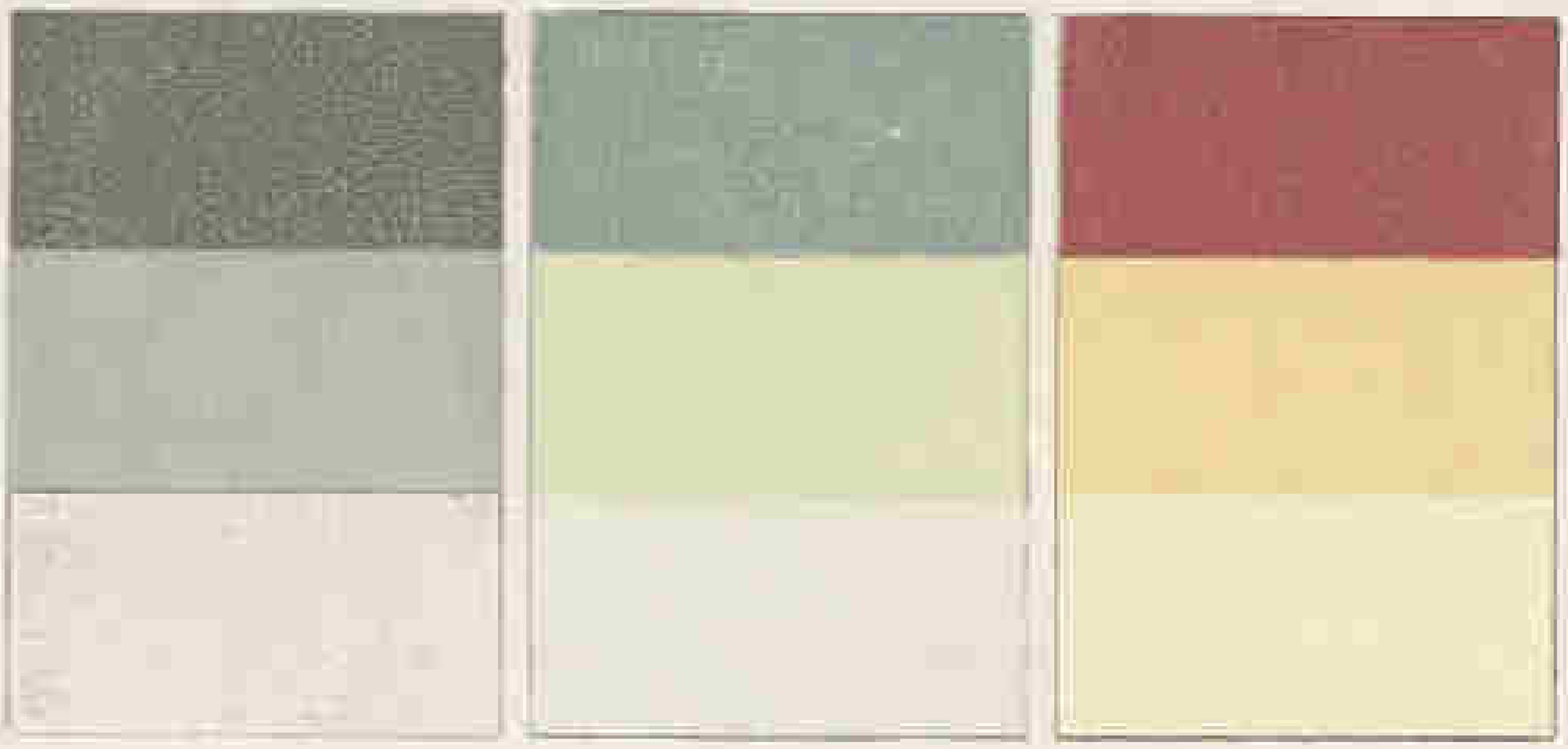

รูปที่ 2

Fig. 2

The values of monochromes correspond of the values of colours

รูปที่ 3

Fig. 3

Colour-scheme obtained by values of two colours

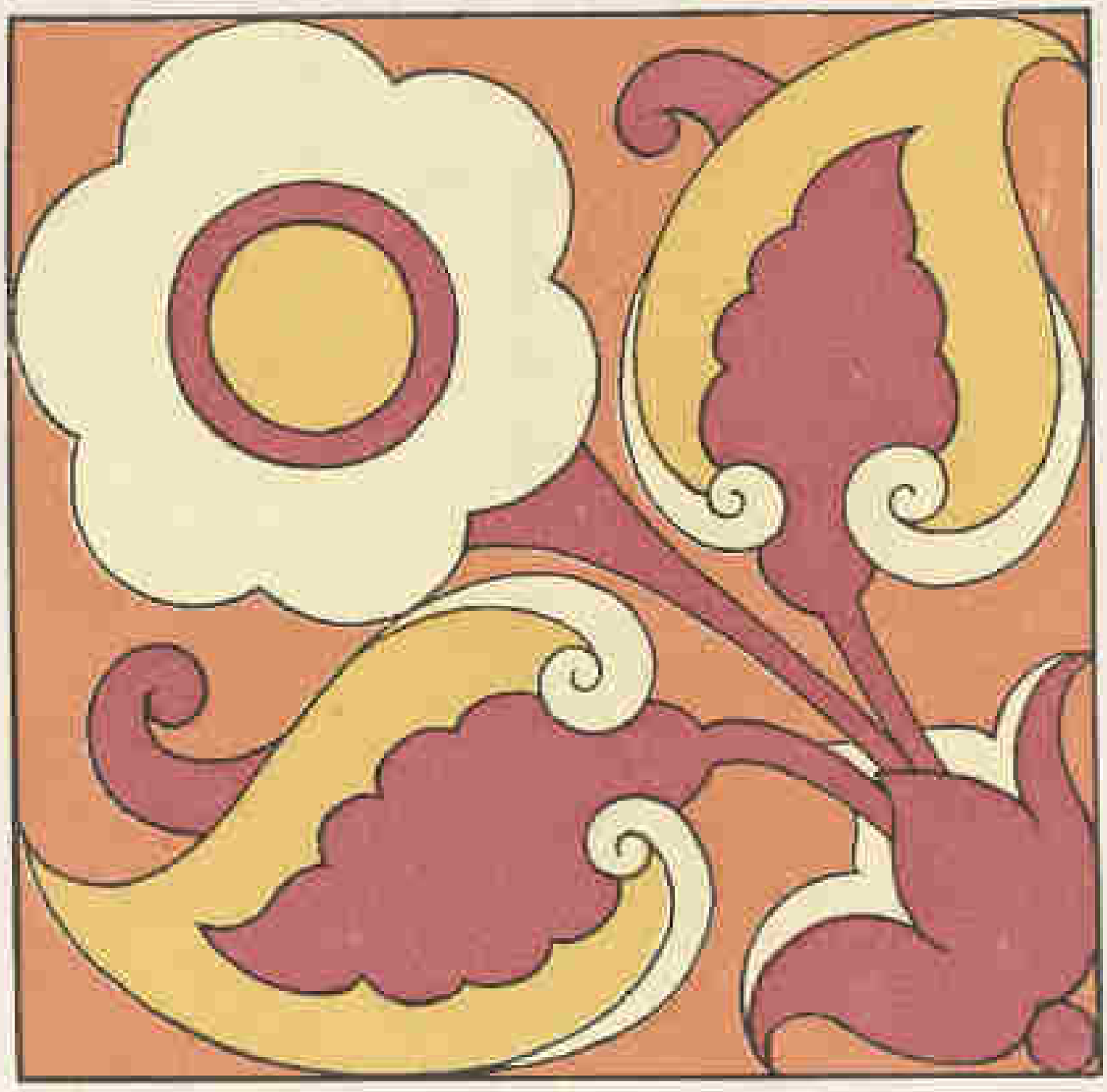

รูปที่ 4

Fig. 4

Harmony obtained with 4 colours

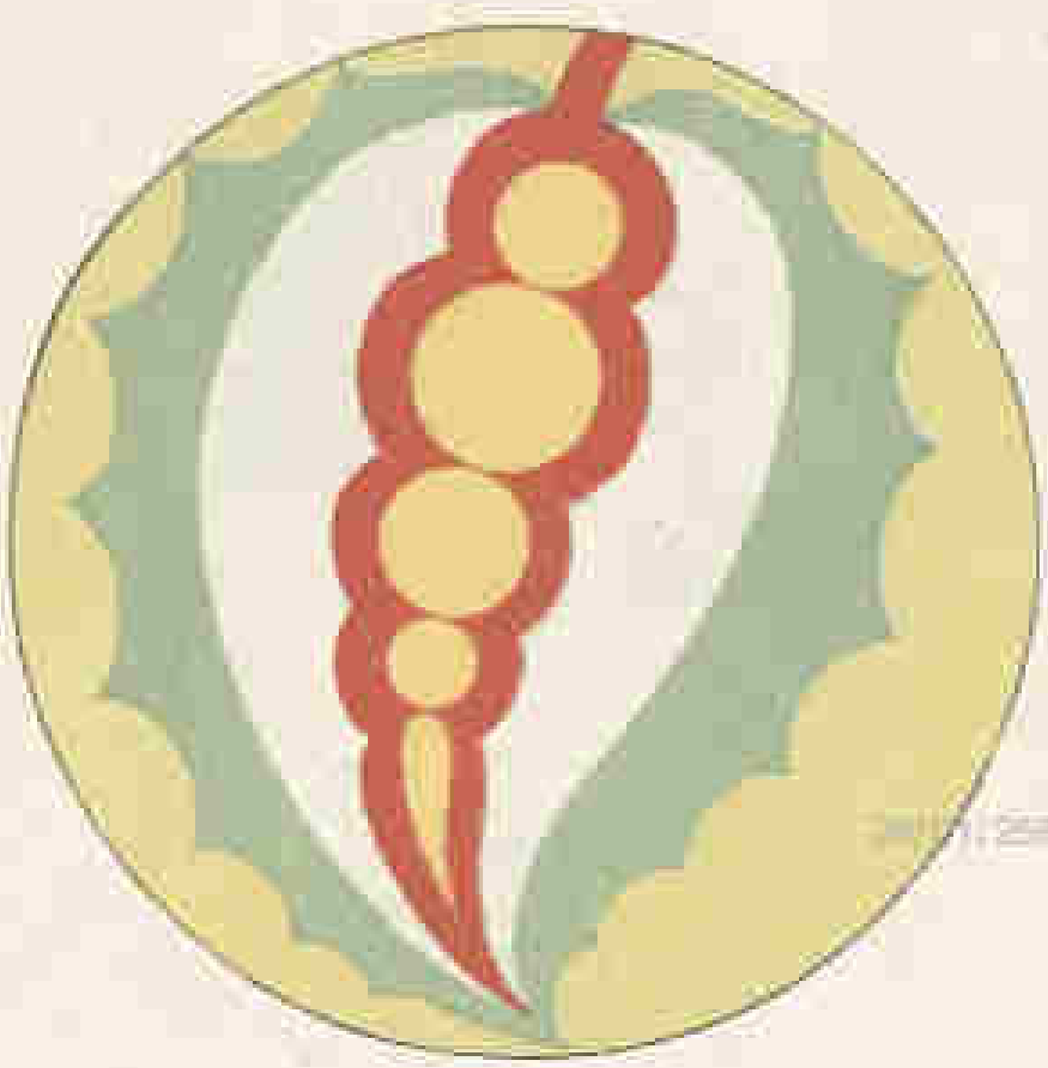

รูปที่ 5

Fig. 5

Cool-Tone

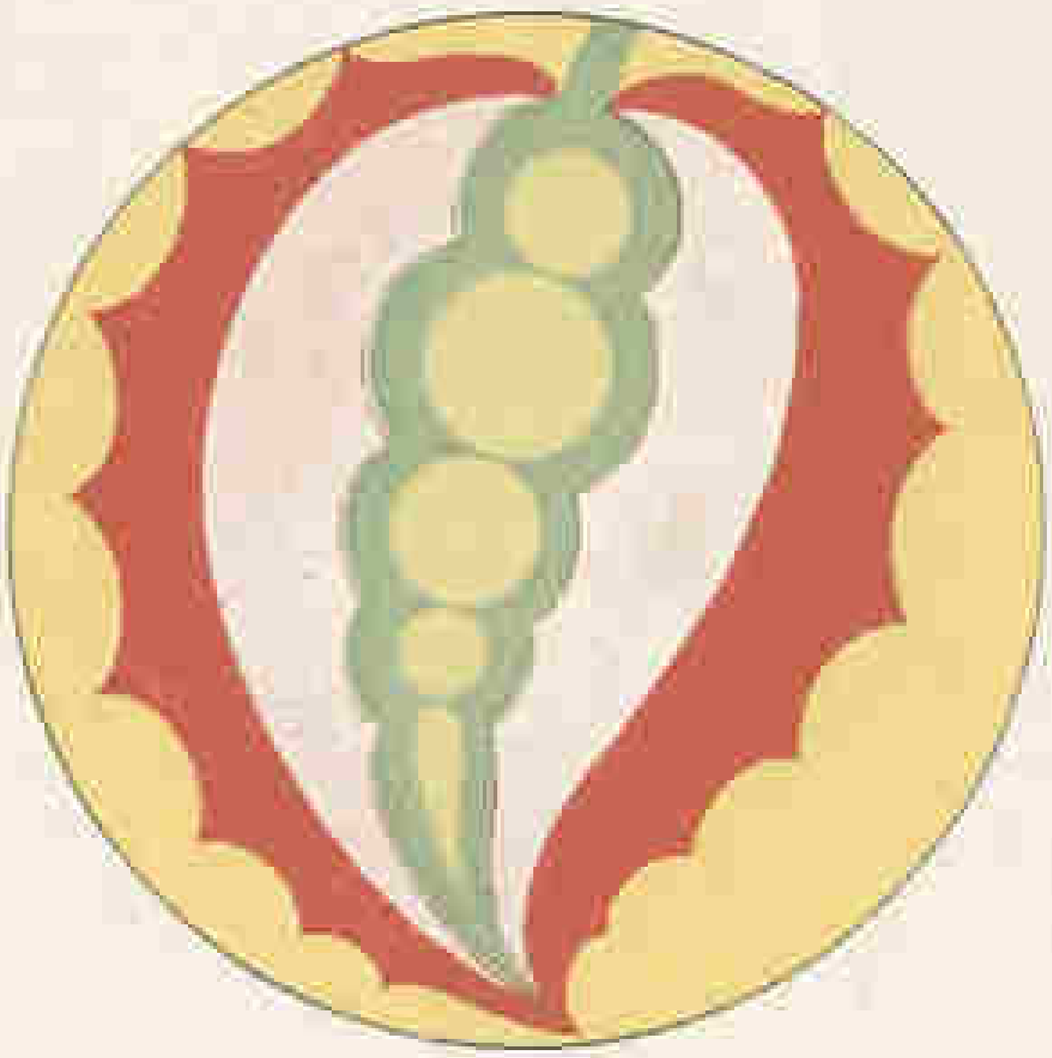

รูปที่ 6

Fig. 6

Warm-Tone

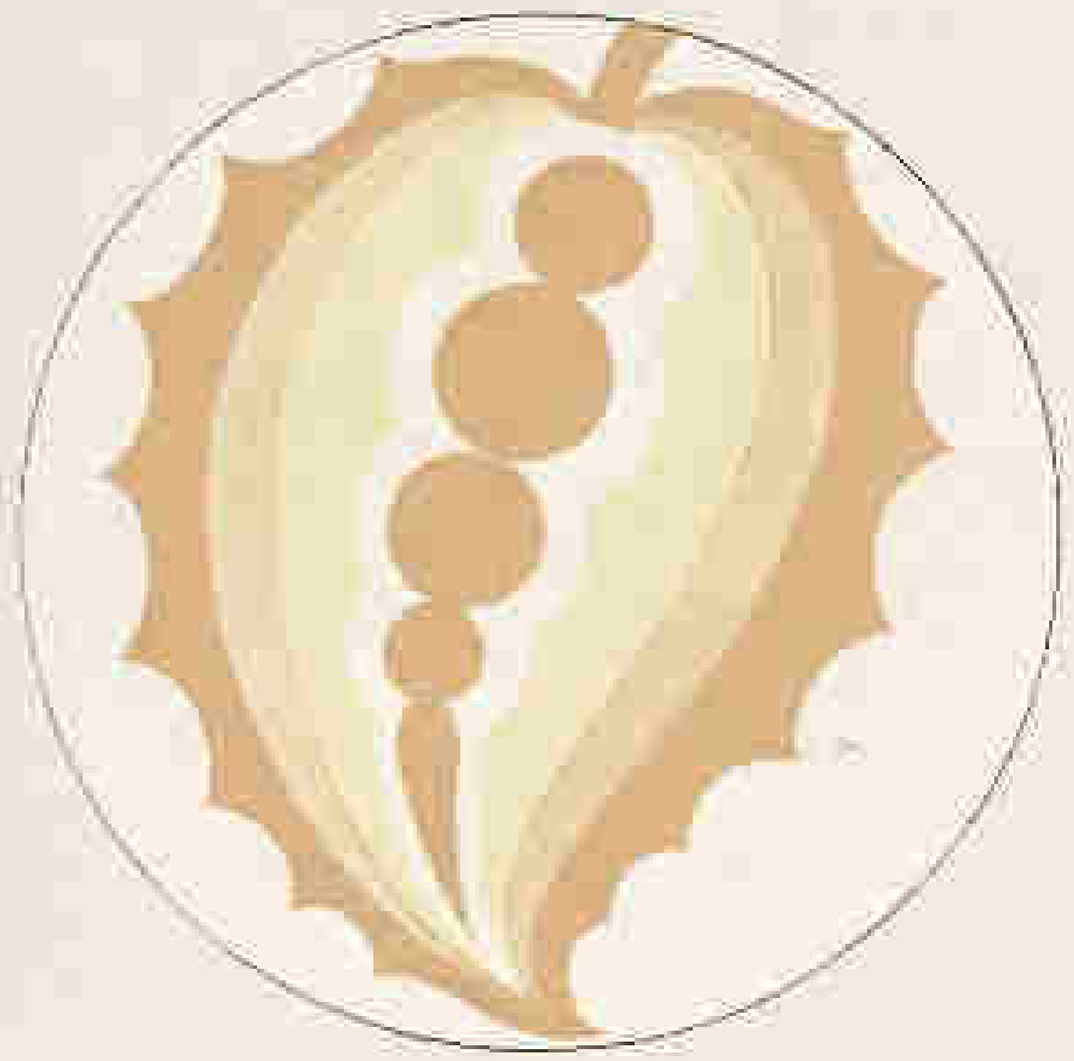

รูปที่ 7
Fig. 7

รูปที่ 8
Fig. 8

รูปที่ 9
Fig. 9

20/03/2005

ภาพที่ 10

Fig. 10

Monochrome

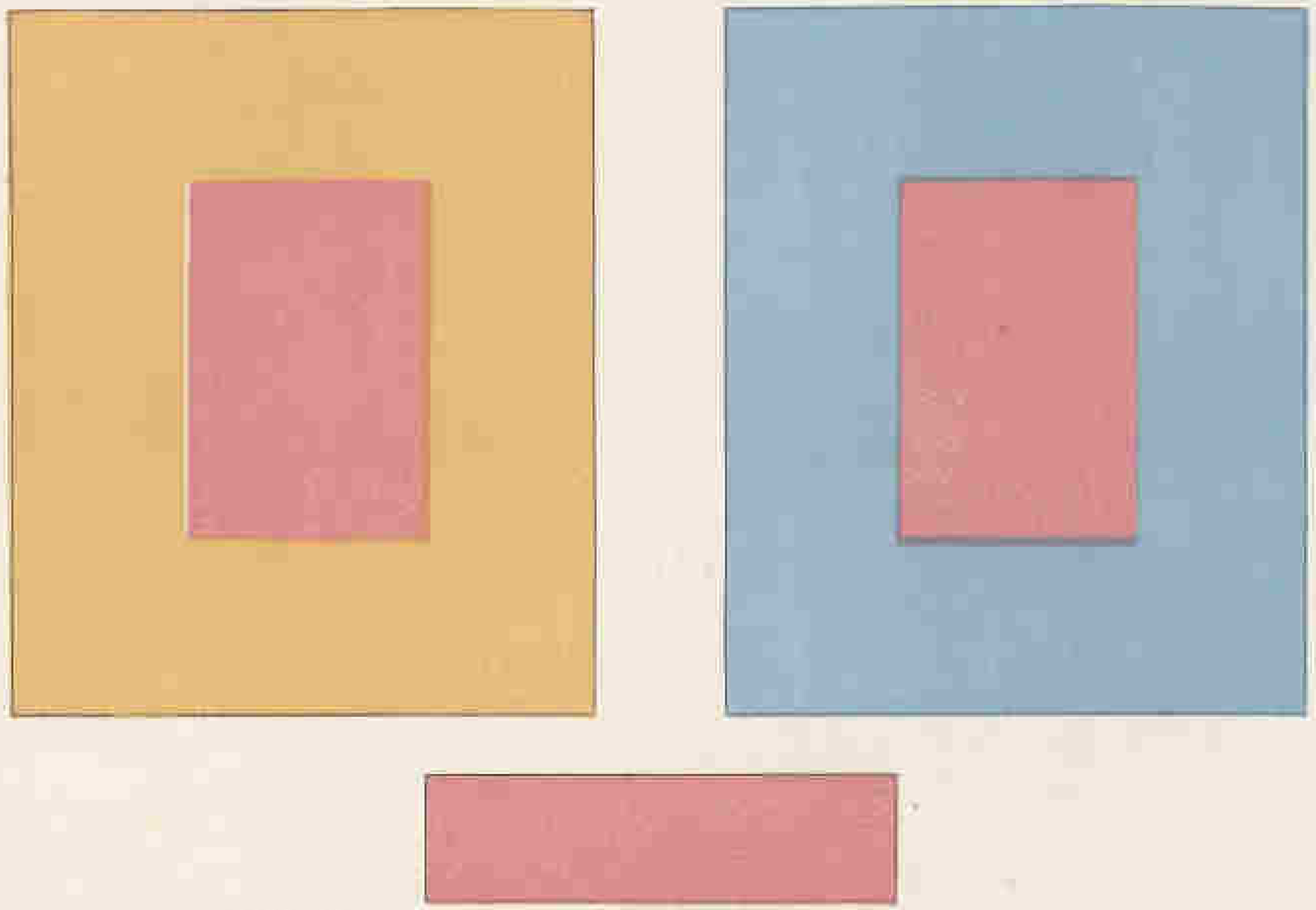

30/01/2565

รูปที่ 11

Fig. 11

Colours affected by the complementaries

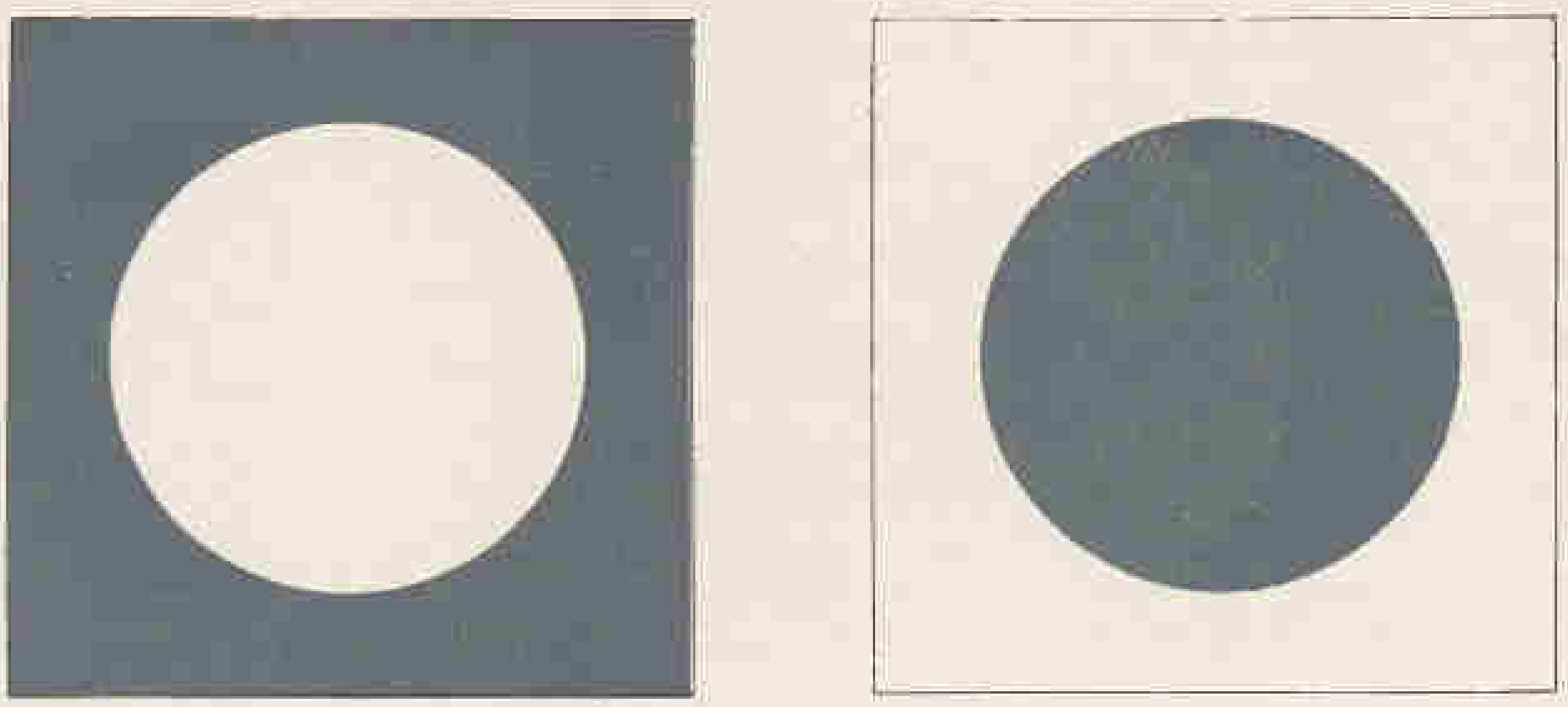

รูปที่ 12

Fig. 12

A dark object over a light ground appears smaller than its real size

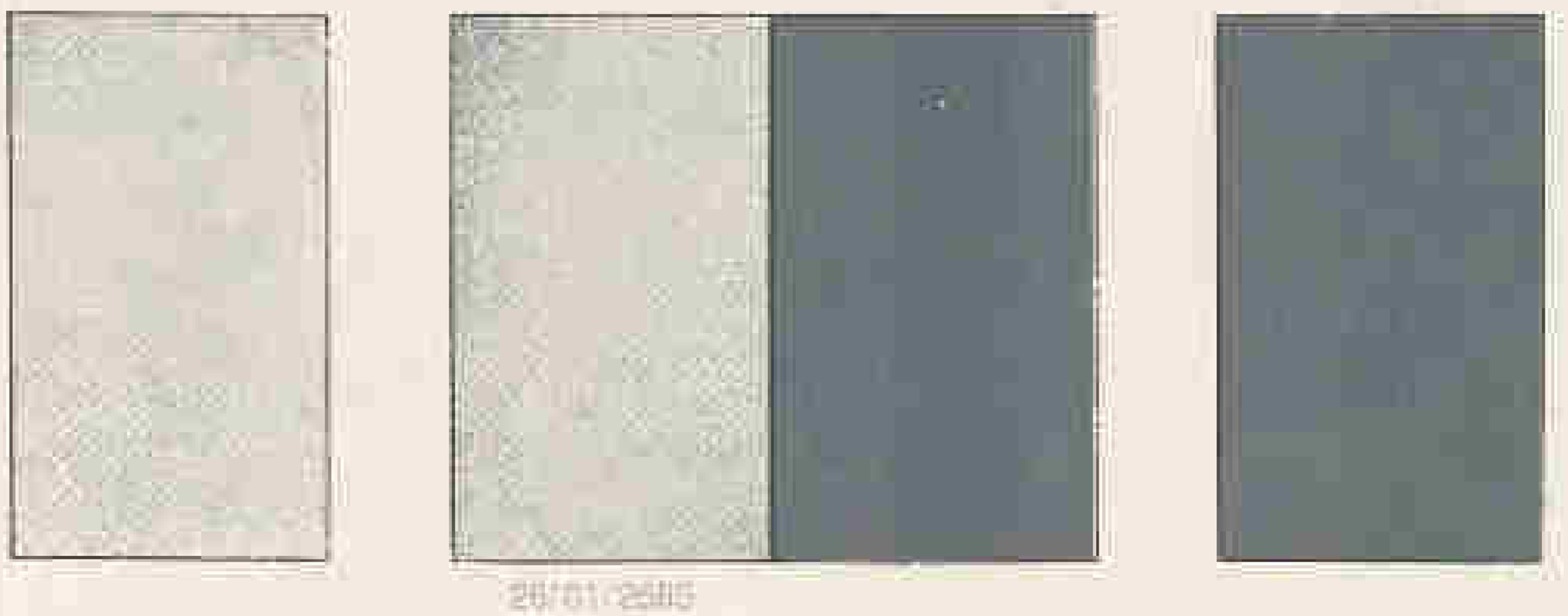

รูปที่ 13

Fig. 13

A light value placed side by side with a darker one will appear lighter than its original one, while the darker value will look still darker

26/01/2565

รูปที่ 14

Fig. 14

Distribution

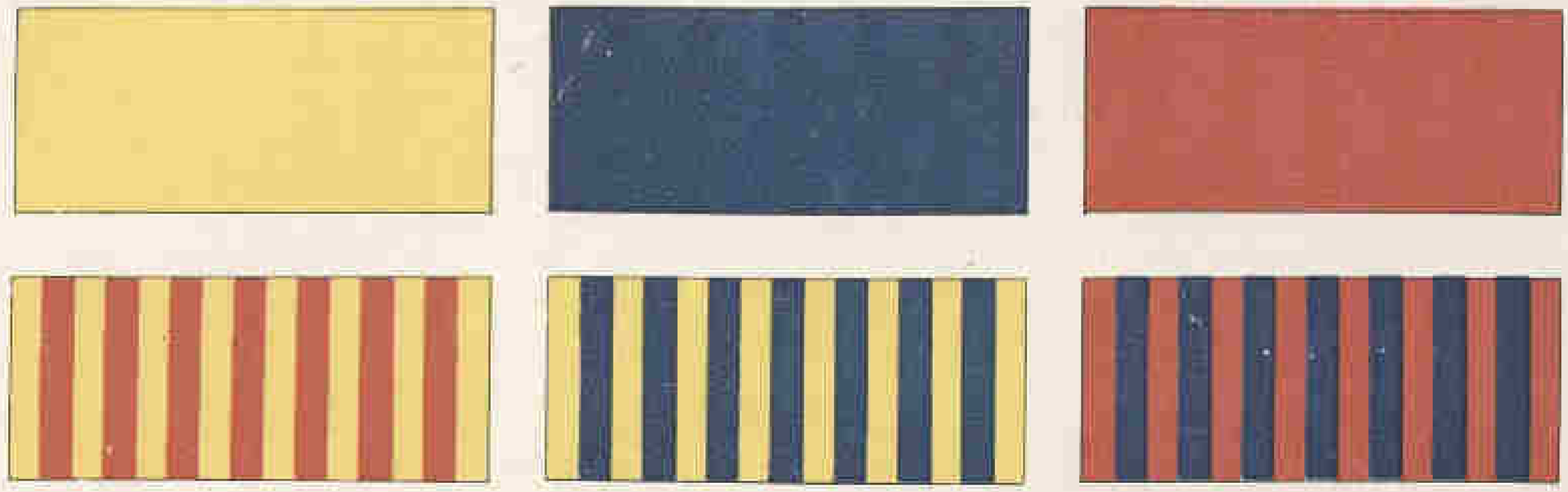

รูปที่ 15

Fig. 15

Intermingling

รูปที่ 16

Fig. 16

Changing the colour of the outline of the ornament the colour-scheme will look different

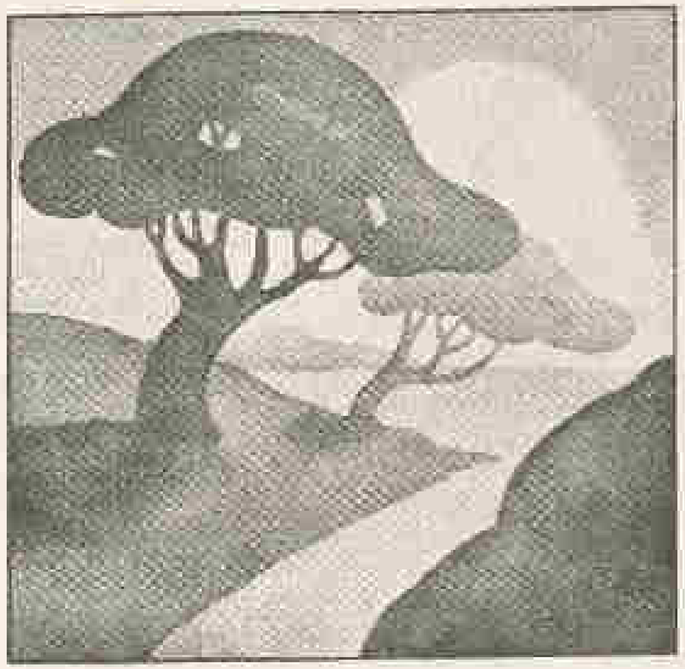

รูปที่ 17

Fig. 17

The values of Chiaroscuro and those of colours correspond exactly each other

25/01/2565

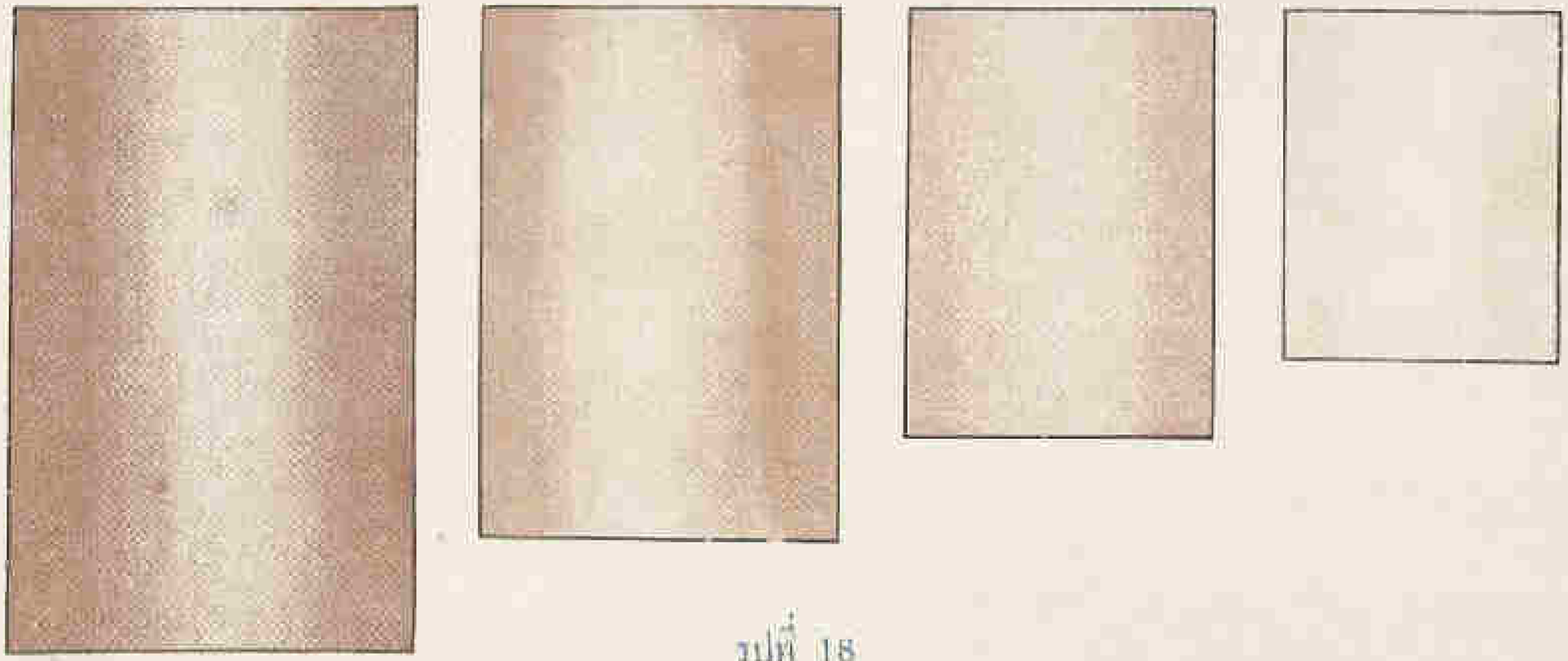

รูปที่ 18
Fig. 18

รูปที่ 19
Fig. 19
Perspective of colours

ศิลป์ที่โรงพิมพ์พระจันท์ ท่าพระจันท์ พระนคร
นายแสน นนทสิริพันธ์
เจ้าของ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา 4/1/2487